

De dry delen van Huig de Groot : behelzende 's mans levens- gevallen, na zyne vlugt uit het slot te Loevestein, tot, en na zynen doot

<https://hdl.handle.net/1874/372354>

DE DRY DELEN
VAN
HUIG DE GROOT;

Behelzende 's Mans Levens-Gevallen, na
zyne Vlucht uit het Slot te Loevestein,
tot, en na Zynen Doot.

HET EERSTE DEEL.
B L Y S P E L.

DOOR
FREDRIK DUIM.

Den Tweeden Druk.

Te AMSTERDAM,
By JAN VAN DER HEYDEN, Boek- en
Konstverkooper, boven de Beurs, na
agteren by de Konstzaal. 1760.

DE GRYNDEN

VAN

HUIC DE GROOT:

Beleghende s' Mans Levens Gevallen, in
xvye Vlyue die hier te Levefien,

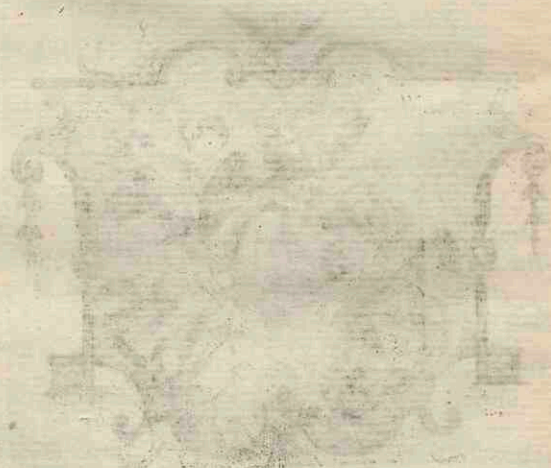
en, en de Synen Doet.

HET EERSTE DEEL.

D I E T E L

door
FREDRIK BUIJ.

Die Lecker Dier

T A M S T E R D A M.

BY JAN VAN DER HEYDEN, Hoof-
Lecger der Koninklycke Academie

van de Kunften, en
gegriffen by de Koninklycke

B E R E C H T

A A N D E N

L E Z E R.

Om de levens gevallen van Huig de Groot, na zyne Vlucht uit het Slot te Loevestein, tot, en na zynen Doot, volgens den Toneel-Regel te verhandelen, heeft my de nootzakelykheit gedwongen, het spoor van Vondel in te slaan, om hem, na zyne Dry Delen van Joseph, te volgen, vermits ik geen kans zag om in één Deel, de Dry Eénheden te behouden, die vereischt worden in een goet Toneel Spel. Ook eischt de waarfchynelykheit, nevens de welvoegelykheit, dit Spel in drie byzondere tyden, op drie byzondere plaatzen, te laten Spelen, hieromme hebbe ik het Spel gesplitst in drie Delen, yder (niet in Vyf, als Vondel zynen Joseph doet,) maar in drie Bedryven, op den den voorgang van Afslein, en anderen; de reede is, indien yder Deel verdeelt was in Vyf Bedryven, dan zou 'er in yder Bedryf, niet welvoegelyk, geene genoegzame veranderinge van Toneelen konnen gebragt worden, of, wiert zulks gedaan, dan zoude het werk, tegens 't bestek des Toneels, te wyd uitloopen. ik noeme het drie Delen, behorende tot één Onderwerp, namentlyk de gevallen des Levens, van Huig de Groot, na zyne Vlucht uit het Slot de Loevestein, tot, en na zynen Doot, gemerkt yder Deel op zich zelve staat, en de Bedryven vervatten het zakelykste, 't welk in yder Deel bedryven word, derhalven schryft men kwalyk, als men het Bedryf, één Deel noemt, want het verschilt veel,

icts te Bedryven, of te verdelen; een Spel van Vyf Bedryven, is eigentlyk maar één Deel, geen Vyf Delen, en geschikt in Vyf Bedryven, waar in dat eene Deel, onderscheidelyk word uit gevoert. hierom verwonder ik my, dat men de Bedryven Delen noemt, tegens de Reede, en 't algemeen gebruik, maar, men wil somwyle wat nieuws uitdenken, om boven anderen uit te munten, en daarom speeltme met zyn zinne Poppen. Goet is 't, als 't in reede bestaat, en waardig is, om van 't gemeen gebruik af te wyken, maar belachelyk, als het geen steek kan houwen. Zie dan het Eerste Deel spelen in het Hof van Zweeden. Het Tweede te Rostok; in Pomeran. en het Derde te Delft, in Hollant.

Ik doe den Heere De Groot, in het Hof te Stockholm, ophouden door de Koninginne, schoon de History zegt, dat de Groot werkelyk van Stockholm vertrokken, en reeds te Lubek was gekomen, zonder kennisse van de Koninginne, die terstont één Edelman van haare Bedkamer, genaamt van der Linde, hem na zondt, en te Lubek achterhaalde; hem radende uit Zweeden niet te vertrekken, voor dat hy de Koninginne noch eersteens begroet hadde, waar op hy wederkeerde; dit ontydig vertrek, baart in my eenige bedenkingen, wat of 'er de reede van mag geweest zyn, of zyne vuurige begeerte naar zyne Huisvrouw, of zyne bekommelingen voor ziekte, wegens de barre Zweedsche lucht, of zyne vreeze van in Zweeden, om andere redenen, opgehouden te worden, hoe 't ook zy, 't komt my voor, als eenigzins strydende met de welbetamelykheit, voor 't minste, met de wellevenheit, die hem verplichte, over alle die zwarigheden heen te stappen, hierom doe ik hem zyne begeerte, om te vertrekken, aan Salvius bekend maken, op dat
deeze,

Berecht aan den Lezer.

deeze, dit bericht aan de Koninginne brengende, zy gevoegelyk haren Edelman, aan de Groot konde zenden, met bevel, om niet te vertrekken voor dat zy hem nader gesproken hadde, dit achte ik veel Hoffelyker, en welvoegelyker te zyn, dan dat hy, zonder volkomen affcheit te nemen, van de Koninginne, uit het Hof vertrokken was. Meer hebbe ik mynen Lezer niet te berechten, die ik wensche wel te varen.

VERTOONERS.

HUIG DE GROOT, Gewezene Afgezant van de
Kroon Zweeden, aan 't Hof van Vrankryk.
Thans Raadt van Staat der Koninginne.

CHRISTYNA, Koninginne van Zweeden.

OXENSTIERN, Ryks Kancelier van Zweeden.

WRANGEL, Opper-bevelhebber der Zweedfche
Lant- en Zee-Magt.

SALVIUS, Geheimschryver van Staat.

VAN DER LINDE, Edelman der Koninginne Bed-
kamer.

WILLEM KROMMON.

JAN VAN REIGERSBERGEN.

} Volg-Jonkers van
Huig de Groot.

Stom.

Staat-Juffers.

Edelingen.

HUIG

HUIG DE GROOT

in 't Hof van

Z W E E D E N.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O N E E L.

OXENSTIERN, DE GROOT, WRANGEL,
KROMMON, REIGERSBERGEN.

Zyt welkom ed'len Heer in Zweeden; uit het hof
Van Vrankryk; daarge uw ampt bediend hebt met veel
Gy zyt herroepen, wyl haar Majesteit de jaren, (lof,
Om zelve 't Ryksgebied, met volle magt te aanvaren,
Bereikt heeft, en is thans gezeten op den troon;
Gekroont tot Erf-Vorstin der Gotsche, en Zweedsche
Kroon,

Als Erfgenaam van Vorst Gustaaf Adolf, haar' Vader.
't Heeft haare Majesteit behaagt, om u wat nader
Te kennen, zy wil zien haar' braven Afgezant,
Wiens wys beleid, het Ryk heeft loff'lyk onderstant
Gedaan, met raad en daat, den tydt van twalef jaren;
Hierom behaagden 't haar, genadig te verklaren,
De zucht die zy gevoelde, om u'in 't hof te zien,
En haare erkentenis grootmoedig aan te biën,
Wyl zy van uw verstant, en wonderlyke gaven,
Bericht is; en haar' geest heeft achting' voor de braven,
En ed'le geesten. Dit 's de reede, waarom zy
U heeft herroepen, om te zien u van naby.

DE GROOT.

(leven,

Doorluchte en Ed'len Heer, 'k ben't welzyn van myn

A

Aan

Aan u verschuldigt, gy hebt my tot Staat verheven,
 Toen ik in Ballingschap moest vlugten uit myn Lant,
 En my verwaardigt, om te zyn 's Ryks afgezant,
 In Vrankryk. Deze kroon nam my in haar bescherming,
 Hier vond ik, voor verdrukte onnozelheit, ontferming,
 My wierd des Konings gunste, en goedheit toegezeft,
 En, tot myn onderhout, een Eergelt toegeelgt.

OXENSTIERN.

k Heb veel gehoord, myn' Heer, van uwe lotgevallen
 In Holland, 'k ben benieuwt, wat u in 't Ryk der Gallen
 Bejegent is; waarom gy weder trok van daar;
 En hoe ge in Holland raakte in 't uiterste gevaar.

DE GROOT.

(ven,
 De grootste van het Hof my rieden, 'k moeste schry-
 Tot myn verdediging, en onschult, de bedryven,
 Van myne Rechters, in het Rechtsgeding gepleegt.
 Ik heb 't gedaan; na ik myn harte eerst hadde ontleegt,
 Van alle passie, en vooroordeel. Maar, de Staaten
 Verklaarden 't een Libel te zyn, om de onderzaten
 Te wenden van hun' plicht, tot oproer, en verraat,
 Ik, strafbaar aan den lyve, en goed'ren, om die daat.
 En wyle ik, om dit schrift, gevaar voor my bevroede,
 Nam my, genadiglyk, de Koning in zyn hoede,
 Ik leefde toen gerust in 't Fransche Lely Hof;
 Maar eerlang kreeg ik daar tot achterdenke stof,
 Dewyl men, eerst bedekt, daar na, met schyn van reede,
 Die, met een' schoone glimp van Staat, men overkleede,
 My zocht te trekken van de waarheit, die 't gemoed
 Hebbe overtuigt; om in de Hof-Kerk mynen voet (ken,
 Te zetten, 'k merkte ook datzeiets wilden uit my trek-
 Tot nadeel van den Staat, met stukken hen te ontdekken,
 Waar in gegront was de Oost-en Westers-Maatschappij.
 Ik schoof beleefd'lyk dit verzoek van myne zy,
 En wilde hunne gunst, met ontrouw niet vergelde.
 En wyl ik, naar hun' zin, my niet gewillig stelde, (nut
 Scheen ik voor Vrankryk, naar hun mening gansch on-
 Ja, zelfs onwaardig, om te zyn in 's Ryks beschut,
 En

En daarom wilde 't gelt niet uit de fchatkift vloten,
 En 't na te lopen had me al een'gen tydt verdrotten,
 Hierom bedankte ik, voor zyn gunft, de Majesteit,
 En was ter reize, naar het vaderland, bereid,
 Om, waar' het moogelyk, lantwinnige te erlangen.
 Ik kwam in 't Vaderlant, wierd minnelyk ontfangen;
 Van veele Burgers, in de koopftad Rotterdam;
 'k Gaf kennis aan den Raadt, waaromme ik over kwam;
 't Was, om myn' Vader, hoog bejaart, noch eens te aan-
 fchouwen:

Op een'gen van den Raadt kon ik me wel betrouwen;
 Wyl zy befcherming' my aanboden in hun ftadt,
 Maar and'ren, in wiens hart den haat wel 't diepften zat,
 Om myn Verantwoort fchrift, in 't openbaar gefchre-
 Beweegden het heel al, ja dongeu naar myn leven, (ven,
 Twee duizent guldens wou men ftellen op myn lyf;
 Vyf hondert die my huisde, en deelde in myn bedryf,
 Maar Amftterdam hielt my dry maanden lang verbor-
 gen;

Intuffchen hadde ik tydt, voor myn belang te zorgen;
 De Vorft van Holftain hadde, en ook de Deenfche
 My aangezocht, om vry te komen met 'er woon, (Kroon
 In hunne ftaten, en in hunnen dienst te treden,
 Maar uw doorluchtigheit kon 't beft my overreeden;
 'k Verliet dus onvernoegt, 't verdrukte Vaderlant,
 En wiert een' Zweed; en, door uw gunft, 's Ryks Afge-
 By deeze gunfte, wilde uw Excellentie voegen, (zant,
 Te neemen t'allen tyde, in mynen dienst genoeg.

WRANGL.

'k Verwonder my, myn' Heer, dat gy u, als verpant,
 Aan Hollant hielt, uw al te ondankbaar Vaderlant,
 Van wien gy hoon, en fmaat, en oneer hebt ontfangen,
 En u niet overgaf aan Vrankryks Staats belangen.

OXENSTIERN.

Had haare Majesteit 't gebied niet angevaart,
 Men hadde aan u getoont hoe nodig gy ons waart,
 De Raden van het Ryk, (was hunne magt gebleven,)

Die hadden 't Ampt aan u bevestigt voor uw leven,
 Doch, wyl haar Majesteit moet heerschen als Vorstin,
 Met hulp der Raaden, wil zy ook, na haren zin,
 Zo als zy 't oorbaar vint, met haare Dienaars hand'len,
 Zeer wein'ge zyn bedankt, waar onder gy moet wand'-
 (1) En Cerizantes, die gy zelve hebt getracht (len,
 Te vord'ren, heeft hier toe haar Majesteit gebragt,
 Al wat gy voor hem deed, door Brieven wisselingen,
 Was t'zynen voordeel, en tot nadeel van uw dingen,
 Hy 's jong, en fier, en stout, bezit een' vlugge geest;
 Hier door is hy by veele in 't hof bemint geweest,
 En kreeg ook 't oore van de jonge Koninginne,
 Wyl haren aart is, wat verheven zy, te minne,
 Maar hy is opgevult met losse en yd'le waan,
 Waar door hy mogelyk, noch zal ten gronde gaan;
 Zulk eenen Afgezant is in uw plaats verkoren,
 Om Staatsgeheimen uit te vorschen, na te spooren.

DE GROOT.

(Maurier,

't Is waar, 'k heb op 't verzoek van mynen Heer (2)
 Verscheide Brieven hem gegeven, om die hier,
 Ten zynen voordeele, aan de (3) Palatyn te tonen;
 Maar, zynde in Vrankryk, heeft hy 't av'rechs willen
 Hy heeft, vol ydelheit, aan yder een gezeit, (lonen;
 Te hebben vollen last van haare Majesteit,
 Om zonder my, alleen 's Ryks zaken af te hand'len;
 Hierom verliet hy ons, om and're na te wand'len,
 Die met zyn' wind'rige aart best kwaamen over één,
 Schoon uit zyn schrift bleek, al de zaken, in 't gemeen,
 Te moeten handelen, en raad met ons te leven,

Ook

(1) Cerizantes eigen Naam was Ducan, een Schotsman van geboorte, die De Groot, als Ambassadeur in Vrankryk, van de Kroon Zweeden is opgevolgt.

(2) Zoon van den Heere Maurier, zynde Ambassadeur van de Kroon Vrankryk, in Schravenhage.

(3) Karel Gustaaf, Neef der Koninginne Christyna, aan wien zy 't Ryk heeft overgegeven.

Ook strekte zyne komste om kennisse ons te geven,
 En ook aan 't Fransche Hof, des invals van den Zweet,
 In Denemarken. maar die Ducan kent en weet,
 Dat hy een Schotsman is, en in Saumours geboren,
 Van een' Geneesheer, zal zich aan zyn taal niet storen,
 Wyl zyn verwaantheit hem slegts Schots te spreken
 leert.

TWEEDE TONEEL:

OXENSTIERN', DE GROOT, WRANGEL,
 SALVIUS, KROMMON, REIGERSBERGEN.

Haar Majesteit, die noch in Upzalis, begeert,
 Dat haren Afgezant zal zynen intrek nemen (men,
 In 't Hof, en tot haar komst, zich verder niet vervree-
 Zy maakt zich vaardig, om op 't spoedigste in haar hof
 Te zyn.

DE GROOT.

'k Zal dan in 't Hof vertoeven, met verlof
 Van haare Majesteit, is zulks haar welbehagen.

SALVIUS

De Koninginne zal haar reize niet vertragen,
 Zyzelf verlangt, en wenscht uw aangezicht te zien,
 Om haare gunste op nieuw, haar' Afgezant te biën.

DE GROOT.

Ten dienst der Majesteit wil ik volvaardig wezen,
 Zo als ik ben geweest, zal ik ook zyn na dezen.

SALVIUS.

Zo dra ik gaf bericht, aan haare Majesteit, (heit,
 Van uwe komst, myn' Heer, schein vreugde, en vrolyk-
 Te straalen uit haar oog; met hartelyk verlangen,
 Om u genadig, en erkennelyk te ontfangen,
 En met u een'gen tydt te treden in gesprek;
 Zy stont al vaardig, en gereet op haar vertrek,
 Des zal haar Majesteit wel haast in 't Hof verschynen.

DE GROOT

'k Bedank u voor 't berecht.

DERDE TONEEL.

OXENSTIERN, DE GROOT, WRANGEL,
KROMMON, REIGERSBERGEN.

OXENSTIERN.

De nevelen verdwynen,
Die eerst bedwellemden, de Staaten van uw lant,
Zy zien nu klaar, en zyn heel anders van verstant.
Wanneer ik van u sprak, in Hollants raat van Staaten,
Roemde elk uw trouwheit; en voor al de Magistraaten,
Van 't magtig Amsterdam, en toonden zich verheugt,
Om 't Ampt, u toevertrouwt, ja roemden uwe deugt.

DE GROOT

Veel van myn vyanden zyn doot, en een'ge Heeren,
Die men verschopten, thans in 't Vaderlant regeeren,
Hieromme ziet men 't werk met andere oogen aan,
Als 't wiert, in Hollants raadt voor vyftien jaar gedaan,
Maar veele willen my noch als hun' vyant hand'len;
Ja zelfs beletten slegts door 't Vaderlant te wand'len,
Waar door ik reizen moest, om my naar 't Hof te
spoën,

En rekenschap van 't Ampt haar Majesteit te doen,
Dat my was toevertrouwt.

WRANGEL.

Zyn wederwaardigheden,
U wederom ontmoet? myn' Heer, 't strydt tegens reden;
Hoe! zal men in een' Staat, een' Zweedschen Afgezant
Verhinderen, om slegts te reizen door het lant?
En hoe was 't Fransche Hof, toen gy het hebt verlaten?

DE GROOT.

Zeer minzaam en beleeft; van hooge en laage Staaten,
Ben

Ben ik begroet. (4) Brulon die vont het wonder vreemt,
 De wiffeling van my, voor Cerizantes; neemt
 Vermoeden hier uit op, van flegte ftaats gevolgen,
 Wyl hy onkundig is van 't Hof, en, als de golven,
 Door zyn verwaantheit, wort gellingert heene en weêr.
 'k Hebtoen myn' lefte wil gefchreven, voor myn zeer
 Geliefde Betgenoot, wyl ik door 't woên der baren,
 My zelve felden bloot, voor menigte gevaren.
 'k Vertrok van Diepe, met een klein gevolg, en kwam
 Voorspoedig in de Maaze, en binnen Rotterdam,
 En fchoon myn vyanden 't my poogden te beletten,
 Hebik door 't lant de reis gelukkig voort doen zetten,
 Totik van Amfterdam my fcheepten af ter zee,
 En kwam voor Hamburg, na acht dagen, op zyn reê.
 Ik wiert verwellekomt van de Achtb're Magiftraaten,
 En kwam te Lubek, en te Wismar, boven maten,
 Heeft uw *genade my daar heerelyk onthaalt;
 Toen ik te Kolmar kwam en hebbe ik niet gefaalt,
 Om uw † doorluchtigheid, myn komft bekend te maken,
 Gy zond my uwe koets, om fpoedig te geraken
 Te Suderach, waar thans onze Afgezanten zyn.
 Na datme, op 't welzyn van het Ryk, een beker wyn
 Geleegt had, ben ik ftraks naar Kolmar weêr vertrokken;
 Na negen dagen tradt ik eind'lyk, maar, door 't fchokken
 Van 't Rytuig, zeer vermoeit, te Stokholm in het Hof.

OXENSTIERN.

Heer Afgezant, 'k neem van u heden orelof,
 Ik moet de Koninginne opwachten, en verbeiden.

WRANGEL.

Ik wil u dan, myn' Heer, in uw vertrek geleiden.

TWEED-

(4) Brulon, Inleider der Ambaffadeurs, zou gezegt hebbe aan de Koninginne van Vrankryk, dat men aan De Groot een opvolger gegeven hadde, zonder geboorte, zonder verdienften, en zonder kennis van 't Hof.

* Wrangel.

† Oxenstiern.

T W E E D E B E D R Y F.
E E R S T E T O N E E L.

CHRISTYNA, OXENSTIERN, WRANGEL,
SALVIUS, Staatjuffers en Edelingen.

GAAT heene Salvius, gelei den Afgezant,
In myn gehoorzaal, 'k ben beluft zyn groot verstant,
Uit zyne redenen te ontdekken.

CHRISTYNA.

SALVIUS.

'k Ga, Mevrouw.

T W E E D E T O N E E L.

CHRISTYNA, OXENSTIERN, WRANGEL,
Staatjuffers, en Edelingen.

HY heeft geen weerga in ftantvastigheid, en trouwe,
En wyl zyn Staatkunde en Verftant my was bewuft,
Zond ik, als Afgezant, hem naar de Fransche kufft,
Dewyle ik, voor u dienst', kon geen bekwamer vinden.

CHRISTYNA.

vrinden,

'k Ben hier van overtuigt, (5) maar, 't fchryven aan zyn
Van Staats belangen, (6) een Boek oeff'ninge over Kerk
Geschillen, waar van hy gemaakt heb veel zyn werk,
Zelfs ftrydig met den zin, en 't oordeel der geleerden,
Heeft zulks niet mind'ren doen de gunft van die hem

OXENSTIERN.

eerden?

Mevrouwe, een' Afgezant heb zeer veel leed'gen tydt,
't Is

(4) Dit ziet op zyne Brief-wiffelinge, mer zynen Vrouws
Broeder, den Heere van Reigersbergen.

(6) Dit ziet op zyne Theologifche Schriften, byzon-
der, waar in hy beweert, dat den Paus den Antichrift
niet is.

't Is beter dat men dien in oefening' verflyt,
Dan flegts in ydelheit den dierb'ren tyd te fpillen.

DERDE TONEEL.

DE GROOT, KROMMON, REIGERSBERGEN,
SALVIUS, CHRISTYNA, OXENSTIERN,
WRANGEL, Staatjuffers, en Edelingen.

D E GROOT. *knielt.*
Doorluchte Koningin, wy hebben geenszins willen
Nalatig zyn, om aan u hooge Majesteit,
Thans rekenfchap te doen van 't Ampt, ons opgeleit.

CHRISTYNA. *geeft hem de bant.*

Reis op, beroemden Man, het is ons welbehagen.
En hoor waaromme ik hebbe u van uw'dienst ontlaagen.

Wyl Vrankryks Vorft 't behaagde om zynen Afgezant,
Van hier te zenden, naar het Duitfche Vaderlant,

Daar de Afgezanten, van alle and're Mogenheden,
Der Bontgenoten, en des Vyants, door de reden,

Elkander trachten te verftaan, op dat den Vreef,
Dus lang verbannen, neeme een vaste en viel'ge fteef:

Hieromm' heb ik gedacht my ook te moeten fchikken,
Naar zyn befluiten, om door Vreede te verkwikken,

Onze onderdanen, die als uitgemergelt zyn,
Door d'oorlog, en met hem te trekken eene lyn,

Ook om de onzekerheit, waar in wy ons bevinden,
Hoe ik zal aan dat Hof, myn' Afgezant verbinden,

In deeze omftandigheefn van tydt. 'k Heb des verklaart,
Toen ik de Heerschappy van 't Ryk hebbe aangevaart,

Aan myne Raden, zo van 't Ryk, als de oorlogftroepen,
pen, pen,

Om u, myn' Afgezant, van 't Fransche Hof t'herroef-
Voornemens zynde, geen gewonen Afgezant,

Naar 't voorbeelt van dat Hof, te houden in zyn lant.

DE GROOT.

't Kan my niet anders dan behaaglyk zyn, te horen,
Dat

Dat thans uw Majesteit de Vreede kan bekoren,
 Hy moet het doelwit zyn waarom men d'oorlog voert.
 Ik ben in zulk een'tydt, toen Zweeden was beroert,
 Door veele rampen, der geduurige oorelogen,
 Ais uwen Afgezant, naar 't Franfche Ryk getogen,
 'k Vond alles net'lig, en verwacht, in 't ganfche Ryk,
 Van misvertrouwen, gaf men weérzyds zichtbaar blyk,
 In Zweede, om 't onderftant beloofst voor de oor'logs-
 knechten, flechten

In Vrankryk, dat den Zweed wou voor zich zelf be-
 Het Ryksgefchil, en dat men Vrankryk buiten floot.
 'k Heb hier in onvermoeit gearbeit, steeds den noodt,
 Op 't krachtigfte vertoont, waar in den Zweed zou ra-
 ken,

Indien me in Duitslandt hem geen op'ning wilde maken,
 En geven lucht, vermits hy hadde op zynen hals,
 De ganfche magt gelaân des oorlogs, en, hoe valsch
 Den Sax hem handelde, om afzonderlyk een'vreede
 Te willen fluiten met den Keizer, tegens reede,
 Ik heb, met bond'ge reên, op 't krachtigfte getoont,
 Dat in den Kanselier bedrog, noch valscheit woont,
 En nimmer heb gedacht afzonderlyk te fluiten ten.
 Een' Vreede, of een Bestant, en houden 't Ryk 'er bui-
 Men vroeg, wat zekerheit men hier van hebben zou.
 Ik zei, zyn voor'ge daân, en onverwrik'bre trouw,
 Die zullen Borgen zyn der vollegende daden.
 Dus hebbe ik overreed' den Vorst, en zyne Raden,
 Waar op meêr Manschap, en het Gelt gezonden wiert.
 De Kardinaal, die 't Ryk van Vrankryk heeft bestiert,
 Drong aan, om 't oud Verbondt, 't welke uitliep, te ver-
 lengen.

Zyn Excellentie zal dit nimmermeer gehengen,
 Gaf ik tot antwoord, zo 't geslotene Verbond,
 Niet beter word in acht genomen, op dien gront,
 Om 't huis van Oostenryk ook d'Oorlog aan te zeggen,
 Dit wilde Richelieu met reede wederleggen,
 Door Vader Joseph sterk gestyft, in heete drift.

Maar

Maar, 'k heb zyn redenen, hoe fyn bedacht, gezift.
 En, schoon hy uitvoer, en bestont den Zweed te drygen,
 En, onbeschaamd'lyk, my onwaarheen op te tygen,
 Als hadde ik order om te sluiten het verdrag,
 En zulks verdraagden, en uitsfelden dag aan dag,
 En dus verhinderden ons beider Ryks-belangen. (fangen,
 'k Wees aan, dat hy van 't werk had kwaat bericht ont-
 't Was verr' van daar, om zich te geven in dien bant,
 Dan met bewilliging van grooter onderstant, len,
 Voorts zou men Borg, om 't na te komen, moeten stel-
 Of anders zou den Zweed naar Vreede moeten hellen,
 En doen 't geen oorbaar was, ten beste van het Ryk.
 't Gemoed bedaarde toen, men gaf'er van een blyk,
 Wyl Richelieu zich wilde als Midd'laar by ons voegen,
 En geven Vrankryk, en den Zweed, weerzyds genoe-
 'k Heb ook geraden, niet te sluiten het Verbont, (gen.
 Dan met beloften van meêr Gelt, op vaster gront.
 Toen heeft men my getoetst met giften, en geschenken,
 Om naar de hofparty van Vrankryk om'te zwenken,
 Maar, 'k hebbe eelmoedig, zulk gewezen van der haut,
 Wyl my bewuft was d'aart en inborst van dat lant,
 Om niets te geven, dan met drymaal dubb'len woeker,
 Men zocht het oog van my te blinde, als onderzoeker
 Der Staatsgeheimen, en te wank'len doen myn trouw,
 Toen 't misste, wilden zy dat men m' herroepen zouw,
tegens Oxenstiern.

Doch anders vond het u Doorluchtigheit gerade,
 't Welk voordeel aan ons deede aan 't Hof, in plaats van
 schaade,

Dus bleef me al draalen met te tekenen 't Verdrag,
 Tot (7) Smalchius aan my zyn volmagtschriften gaf,
 Om, nevens my, ten hoof, van deze zaak te hand'len,
 Maar, toen hy naar Brulon en (8) Chavigny dorst wand'-
 Alleen, en zonder my, en sprak volmondig uit, (len,
 Dat

(7) Smalchius, Geheimschryver van den Ryks-Kancelier.

(8) Chavigny, Schatbewaarder des Konings van Vrankryk.

Dat hy gemagtigt was te tek'nen het besluit,
 Ook dat men veel van 't Gelt zou afstaan, ten gevallen
 Van 't Fransche Hof, was al myn' arbeit niet met allen,
 Dus onvermoeit gedaan, ten voordeel van ons Ryk;
 Ja, yder stelde my noch in het ongelyk:
 'k Moest die behandeling geduldiglyk verkroppen;
 Wyl ik onmagtig was om hen den mont te stoppen,
 Ik was slegts Afgezant in Naam, en zonder Daat,
 En Smalchius in Daat; schoon zonder Naam, weet raat,
 Te sluiten wederzyds 't verlengen der verbonden.
 Doch hy is ryker naar zyn Vaderlant gezonden.
 Dan hy gekomen is. 'k misgunn' hem niet het gelt,
 't Welk hem, voor zynen dienst, in Vrankryk is getelt,
 'k Weet wel, in Vrankryk is meer kracht in hun Pistolen,
 Dan uw Musketten, doch, 't heeft my niet af doen do-
 len, trouwt,
 Van 't rechte padt, en 't Ampt, door u my toever-
 Myne Eere is waardiger by ons, dan 't kroone gout;
 'k Heb aan de onthoudings wet, my striktelyk verbon-
 Die wet heb ik betracht, gehouden ongeschonden. (den;
 En hebbe ik somwyl by den Koning niet geweest,
 Het is geschiet, Mevrouw', om dat ik was bevrees't,
 Geen weder reden, op hun reën te kunnen geven,
 Wyl ik in d'oorlogs staat was blint, en onbedreven,
 'k Had geen berichten, hoe het was in 't Ryk gestelt,
 Of Smalchius, om reën, 't niet hebbe aan my gemelt,
 Is duister om te raân, 'k heb zulks geklaagt, geschreven,
 Dat my, zelfs maanden lang, geen kennis was gegeven,
 Van 's Ryks gelegenheit. 'k heb hierom my bedient,
 Van die berichten, my gegeven van myn' vriend
 Du Thou. 'k heb geen en dag verzuimt, aan 't Hof te
 schryven,
 Wat ik ontdekken kon van Staats en Krygs bedryven,
 Zo hier, als elders, door het gausche waereltsront,
 Zelfs giffingen, wanneer zy waren slegts gegront
 Op schyn. 'k Heb d'aart van 't Hof doorzocht, en on-
 dervonden,

Hoe winderig het is, als wel de zaken stonden,
 Maar moedeloos, en gansch neêrslagtig, en bevreesst,
 Wanneer 't gedreigt word van een' oorelogs tempeest.
 'k Hebbe in uitspanningen bestet myn leedige uren,
 Dus kon ik 't afzyn van den Koning 't best verduuren,
 Doch hebb' hier in getracht den luister van het Ryk,
 In top te veiz'len, en getoont van de oudheit blyk,
 Om dus de hoogheit, door zyn Oudheit, aan te toonen,
 Waarom den voorrang 't Ryk koomt toe, voor de and're
 kroonen, doen zien,

Ook zal 't geschied (9) Boek van het Zweedsche Ryk
 Hoe 't zynen oorspronk nam van Gottische oorlogs liên,
 'k Heb onophouw'lyk ook gewerkt, door oor'logs ben-
 En Gelt, de Wymerfche te styven doen de lenden, (den,
 Opdat dien Ed'len helt, dien dapperen (10) Bernard,
 Hier door wierde opgebeurt, met nieuwen moed, in 't
 hart,

Wyl hy een geesfel was van Bei'ren, steun der Vorsten,
 Wiens last hy mannellyk, op zyne schouders torsten.
 Ook hebbe ik onvermoeit, ja, onophouwelyk, (Ryk,
 Gearbeid, om te zien den (11) Maarschalk weer in 't
 Toen Hartog Barnhart, en (12) Bannier was overleden,
 Twee Steunpylaren van het Ryk, wiens dapperheden,
 Deen sidd'ren Beieren, en Oostenryk, des Horn
 Alleen was over, om den loop dier oor'logs born,
 Te stoppen; eind'lyk van den Beiervorst ontlagen,
 Hebbe ik hem, wel gemoed, in Vrankryk op zien dagen,
Na

(9) De Groot heeft, staande zyn Ambassade, de His-
 torie van 't Zweedsche Ryk, en deszelfs Oudheit be-
 schreven.

(10) Hartog Bernhart van Wymeren, voornaam bont-
 genoot der Zweeden, en der Fransche kroon.

(11) De Maarschalk Horn, Veltheer der Zweeden, in
 Beieren gevangen.

(12) Bannier; Veltheer der Zweeden,

Na hy gewiffelt was te Lindauw voor (13) de Waart.
 'k Heb ook trouwhartig de belangen aangevaart,
 Van (14) Karel Lodewyk, wanneer hy was gevangen;
 In 't Bosch Vincennes; met een hartelyk verlangen,
 Omweêr verlost te zien dien ongelukk'gen Vorst,
 Voor wien Guftaf Adolf, uw' Vader, heeft getorft,
 Door Edelmoedigheid, den oorlog op zyn fchoulers,
 Om hem t'herftellen in het Vorftendom zyn's ouders:
 'k Heb hem verlost gezien, en met myn' raad gedient,
 Om 't Engels Parlement te maken zich ten vrient.
 Dus hebbe ik uwen dienst behartigt twalef jaren,
 Tot Cerizantes my uw' wille kwam verklaren,
 En myn' herroeping' bragt, van uwe Majesteit,
 Die ik gehoorzaamt heb, met onderdanigheid,
 Bereid u dienst te doen, ook waar ik koom te wonen.
 Thans koome ik om aan u myn Dankbaarheid te tonen;
 Wyl 't u behaagt heeft, my, zo een' langduur'gen tydt,
 Te houden in uw' dienst; myn vyanden tot fpyt. (vaarde,
 Behaagt het u, Mevrouw, myn' dienst weêrom te aan-
 Ik ben volvaardig, 't zy in welk een' oord der aarde
 Het zyn zal, of ben ik onnodig voor uw' staat,
 'k Bid dan ootmoedig, datme uw Majesteit ontflaat,
 Van mynen dienst, en Eed, en fteltme op vrye voeten,
 Met vrygeleide, of my eens vyant kwam te ontmoeten.

CHRISTYNA.

Voortreff'lyk Heer, gy hebt ten vollen my voldaan,
 Ik neeme uw rekenfchap met groot genoegen aan,
 Gy moogt ten vollen u hier van verzekert houwen,
 En althans op myn gunft staat maken, en vertrouwen
 Niet flegts voor u alleen, maar ook voor uw geflacht,
 'k Zal blyken tonen, hoe gy van ons word geacht,
 Door

(13) Jan de Waart, Veltheer van Beieren, gevangen
 doorden Hartog van Wymeren.

(14) Karel Lodewyk, verdreven Keurvorft van de Palts,
 wiert, reizende door Vrankryk, aangehouden, en op 't
 Kasteel in 't Bosch van Vincennes, gebragt.

Door myne erkent'niff', voor den dienst aan 't Ryk be-
wezen.

'k Heb ook, met groot vermaak, uw schriften wel doorle-
zen,
En naar de maate van myn oordeel, en verstant,
Waardeere ik die zeer hoog, voor Kerk, en 't Vaderlant,
Des zult gy heden zyn, en t'allen tyde blyven,
De meest begunstigte van my, om uw bedryven:
Maar, om uw aanstonts van uw' Eed, en woort te ont-
Vinde ik, om reede, noch te vroeg, en niet geraân, (staan,
Wy zullen nader van die zaake t'zamen spreeken;
't Zy u genoeg, wyl myn genoegte zy gebleken,
Die ik geschept hebbe in uw' dienst, en prompt verhaal.
Koom, volg ons, om met my te houden 't middagmaal.

D E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O N E E L.

D E G R O O T, K R O M M O N, R E I G E R S B E R G E N.

D E G R O O T.

De Koninginne heeft my eindelyk ontslagen,
Hoewel schoorvoetende, was 't nu haar welbehagen,
Myn vrygelei Brief op te maken, 'k zou terstont
Vertrekken, van dees ruawe, en barre Zweedschen
gront,

Wiens lucht, voor myn gestel, my schadelyk zal wezen;
Ik heb voor ziekten, en veel zwarigheên te vrezen;
Ook brant myn harte naar myn waarde Gemalin.
Maar, waarom hier vertoeft, dewyl de Koningin,
My heeft ontslagen? 'k heb myn afscheid reets genomen:
'k Zal, zonder vrygelei, wel haast te Lubek komen,
Dan ben ik zeker, en kan schryven aan myn Vrouw,
En antwoord krygen, waar zy zich onthoud, 'k ver-
trouw,

Men zoekt, om redenen, my hier noch op te houwen;
Ik durfme op 't woort van 't Hof, niet al te veel vertrou-
wen;

Want,

Want, waarom myn gelei-Brief niet vervaardigt? 'k zal
 Het wagen, wyl 'er reeds een Schip legt aan den wal,
 En zeil reede, om terstont naar Lubek heen te varen.

KROMMON.

Myn' Heer, een stil vertrek kon namaals u bezwaren,
 Schoon gy ontslagen zyt van hare Majesteit,
 De mening is niet, weg te gaan in stilligheid,
 De Koningin' heeft u die vryheit niet gegeven.

DE GROOT.

leven;

't Verlangen naar myn Vrouw, myn Lief, myn tweede
 Dringt, zonder vrygelei te hebben, my op reis.
 Ook hebbe ik afscheid reeds genomen in 't Paleis.

REIGERSBERGEN.

Wel van ter zyde, maar, het is niet aangenomen, (men,
 Voor 't minst, niet toegestemt, dit doet my meede schroo-
 Of haare Majesteit niet wezen zal misnoegt.

Ook hebt ge u immers by de Raden niet vervoegt,
 Om meede uw afscheid, zo 't behoort van hen te neemen.
 Of wil myn' Oom zich nu van 't Zweedsche Ryk ver-
 vreemen,

Nu gy ontslagen zyt van haare Majesteit?
 My dunkt 't is slydig met de wel betaamlykheit.

DE GROOT.

Is 't onbetaam'lyk, nu men weigert vrygeleide
 Te geven, dat ik, tot de reize, my bereide?
 'k Heb by de Groten van het Zweedsche Ryk geweest;
 En zo me ontvaart dit Schip, ben ik op 't hoogst bevreesd;
 Voor meêr verhind'ringe, eer ik veilig weg zal raken.

KROMMON.

De Koninginne wil een Schip gereed doen maken,
 Wen 't haar behaagen zal dat gy vertrekken zult,
 Des, zo ik raden mag, neem noch een wyl gedult.
 't Is waar, gy hebt begroet, zo dra gy waart gekomen
 In 't Hof, de Raden, maar geen afscheid noch genomen.
 Ik kan niet denken, wat myn' Heer dus dristig port,
 Gy kooft hier pas, en wilt aanstonts vertrekken; schort
 Er iets aan u onthaal? zoudge ymant ook mistrouwen?
 Durft

Durftge u, met zekerheit, in Zweeden niet onthouwen?

DE GROOT.

Δ Ja, ik ben in 't hof, en op zyn gunst gerust,
't Is flegts begeerte, die in my ontsteekt den lust,
Om by myne Echtgenoot, myn Gemalin te wezen.

T W E E D E T O N E E L.

DE GROOT, SALVIUS, KROMMON,
REIGERSBERGEN.

SALVIUS.

O p 't voorstel om het Ryk te dienen weêr na dezen,
Heeft haare Majesteit wel rypelyk gelet,
Zy vind uw' voorslag goet, mits gy u neder zet,
In haare Hoffstadt van 't Ryk Zweeden, om u zaken,
(15) Van 't uiterste gewicht; als dan bekend te maken,
Dus kuntge van naby haar dienen met uw' raadt,
Ten voordeel van uw huis, ten beste van den staat,
Zy vleid zich, dat gy zult haar dit genoeg en geven,
En sluyten in Stokholm, noch een'gen tydt, uw leven.

DE GROOT.

Ik ben, en blyve althans haar Majesteit verplicht,
Voor de onverdiende gunst; maar, 't is van groot gewigt;
Het geen' haar Majesteit behaagt my voor te stellen;
'k Zou zeer gewillig; tot haar inzicht overhellen,
Wen ik haar dienst kon doen in eene zachter lucht,
Dan ingeademt word in Zweeden. en de zucht,
Die ik gevoele tot myne Echtgenoot, gedreven
Door liefde, laat niet toe om zonder haar te leven,
Hierom bedancke ik, voor die gunst, de Koningin.

SALVIUS.

Dit is de mening niet, gy zult met uw gezin,

En

(15) Dit ziet mogelyk op haar voorneemen, om af-
stant van 't Ryk te doen, aan haren Neeve Karel Gustaaf;
't welk zy naderhant gedaan heeft.

En Vrouwe, en Kind'ren, uw verblyf in Zweeden nemen;

En worden Zweeden; en van Hollant u vervreemen;
 Dus wil haar Majesteit u houden in haar'dienst,
 Met veel genegenheit, en licht, op 't onverzienst,
 Zal zy, 't is mogelyk, weêr elders u gebruiken;
 Intusschen kuntge dus uw vyanden ontduiken;
 En 't onderhoud zal zyn naar uw verdiensten, Heer.
 Want om u elders heen te zenden, kan niet eer
 Geschieden, tot men weet' hoe of den Vreede handel
 Zal eindigen, hier naar men richten moet den wandel,

DE GROOT.

Getuig haar Majesteit, myne innerlyke smart,
 Die ik gevoele, wyl de neiginge van 't hart,
 Ik niet kan volgen, om te doen haar welbehagen.
 Ik kan niet anders thans haar Majesteit opdragen,
 Dan een genege hart, tot haren dienst bereid;
 Vervult, op 't ned'rigt, met ootmoed'ge dankbaarheid,
 Voor haar genade, en zo veel onverdiende blyken,
 Van gunste, aan my betoont, in deeze, en and're Ryken,
 Dewyl myn zwak gestel des lichaams, niet laat toe,
 Dat ik, haar Majesteits begeert', hier in voldoe;
 De lucht in Zweeden is te zwaar, en tygenstrydig
 Met myn natuur, ik voel, zy drukt my al te lydig,
 En vrees voor ziekte, door te groot een ongemak.
 Myn Gemalinne is ook te pyn'lyk, veel te zwak,
 Om op zo verre een reis zich zelve te begeven;
 Zy zou, zo min dan ik, in Zweeden kunnen leven,
 Des bidde ik, wil dees wicht'ge ontschuldiginge doen,
 Aan haare Majesteit; terwyl zal ik my spoên,
 Om, met de mynen, naar een and'ren oord te trekken;
 Ik kan onmoogelyk, myn reis niet langer rekken.

SALVIUS

'k Zal haare Majesteit uw mening doen verstaan,
 De red'nen melden, die u dringen weg te gaan,
 Maar vreeze, uw mening' zal haar Majesteit mishagen,

DERDE TONEEL.

DE GROOT, KROMMON, REIGERSBERGEN.

Nu wille ik langer, met vertrekken, niet vertragen;
Geef voort myne ordres aan myn volk, en yder tracht
Zich wel te spoeden; dat men 't Schip terftont bevracht,
Met myne goed'ren, 'k wil in 't Hof niet meêr vernach-

KROMMON. ten.

Wilt gy geen antwoord, van haar Majesteit verwachten?

DE GROOT.

ô Neen, haar Majesteit is myn vertrek bewust,
Ik ben, van dezen kant, volkomentlyk geruft,
En heb geen reden, om my ergens in te kwellen.

REIGERSBERGEN.

Wel aan, men zal op ons vertrek dan orde stellen.

VIERDE TONEEL.

DE GROOT, VAN DER LINDE, KROMMON,
REIGERSBERGEN.

Myn' Heer, haar Majesteit vind uw vertrek niet
Terwyle Salvius verslag der boodschap doet,
Heeft my de Koninginne, in alleryl gezonden,
Om haar begeerte, en wille, u duid'lyk aan te konden,
Die is, dat gy een wyl vertoeft, en niet verrek',
Zy wil met u noch eerst eens treden in gesprek;
En vindt het vreemt, eer uw geleibrief is geschreven,
Dat gy, dus driftig, tot de reize u wilt begeven.
Mag ik u raden, Heer, stel uwe reis toch uit,
Zo lange tot gy hoort haar Majesteits besluit,
Ik twyffel niet, gy zult, na haren wille, u voegen,
En geven genen schyn, als of 'er ongenoegen,

B 2

Ge.

Gerezen was; verzet hieromme geen en voet,
 Voor gy haar Majesteit, voor 't leste hebt begroet.

DE GROOT. droeven;

'k Zou my op 't hoogste, om die gedachten slegts, be-
 Ik zal zo lange, als 't haar behaagt, in 't Hof vertoeven.
 Maar, 'k had gedacht, dewyl nu de aanspraak was
 verricht,

Van myn bezending, ik volbragt had mynen plicht,
 Te meer, vermits ik ben genadelyk ontllagen.
 Zoude ik misnoegt zyn! of my over iets beklagen!
 ô Neen, haar Majesteit heeft gunstig my voldaan,
 Zelfs boven myn verdienst; zy merk 't vertrek niet aan,
 Als of ik vlugtende, de reis had voorgenomen,
 't Is eeniglyk om by myn Echtgenoot te komen,
 Doch, 'k wil myn ziels begeerte, om haare Majesteit,
 Uitsellen, met ontzach, in diepe ootmoedigheid,
 'k Zal van haar Majesteit, met hartelyk verlangen,
 En onderdanigheid, haar' dierb'ren last ontfangen.

VAN DER LINDE.

Daar is de Koningin. Spreek haar nu zelf.

VYFDE TONEEL.

CHRISTYNA, DE GROOT, OXENSTIERN,
 WRANGEL, SALVIUS, KROMMON, REI-
 GERSBERGEN, VAN DER LINDE,
 Staatjuffers, en Edelingen.

CHRISTYNA.

Myn' Heer,

'k Heb overwogen alle uw redenen, om weêr
 Te keren uit ons Ryk, naar andere gewesten,
 Dewyl 't u niet behaagt in Zweeden zich te vesten:
 'k Neem dan genoeg in de ontschul'ging' die gy doet,
 En stel, van nu af aan, u op een' vryen voet.
 Maar, wen ik had gedacht, te missen dit genoeg,

Van

Van u, op ons verzoek, naar mynen zin te voegen,
 'k Had u uit Vrankryk niet herroepen; echter wil
 Ik niet verhinderen uw reis, gaat heene, stil, ken,
 In vrede. Daar 's uw vrygeleibrief; 'k zal doen ma-
 Een oorlogschip gereed, om over zee te raken,
 Met uw gevolg, naar zulk een lant, of plaats, of kust,
 Waar 't u geluffen zal te leven, stil, in rust:
 'k Wil me ook erkennelyk, en gunstiglyk betoonen,
 Ontfang, tot dankbaarheid, dees (16) Beurs met gou-
 de kroonen,

En uit genegenheit, dit beeltryk (17) zilverwerk,
 Opdat gy vallen tydt, wengy 't aanschouwt, bemerk'
 't Genoegen, 't geene ik heb van uwen dienst ontfangen,
 'k Wil, tot bekrachtiging, om uwen halze hangen,
 (18) Dees Keten, waar aan is myn Beeltenis getrikt.
 Dit alles hebbe ik, voor uw' dienst, u toegeschikt,
 En uit genegenheit, gulhartig willen schenken,
 Hier aan zult gy aan my, ten allen tydt gedenken.

DE GROOT.

Grootmagtigste Vorstinne, uw Koninglyke gift,
 Verdubbel in myn hart, met eene vuur'ge drijf,
 De Dankbaarheid, om ze u, ootmoedig te betuigen;
Hy knielt.

Die dierb're panden, doen voor u my neder buigen,
 Zy zyn kenmerken van uw zonderlinge gunst,
 Te my waarts, deeze gunst waardeere ik meêr dan kunst,
 Of schatten; 'k zal die gunst steeds houden in gedachten,
 En makenze bekend aan alle nagelachten,

Ook

(16) Begroot op 12000. Ryksdaalders. uit de gedenk-
 schriften van den Heere Maurier.

(17) Eenige stukken, die noch ten vollen niet vol-
 wrocht waren. waarom De Groot wierde opgehouden.

(18) Een Goude Keten, dry dik, waar aan de Beelte-
 nisse van de Koninginne, hing, deeze deed de Koningin-
 ne eerst om haren hals, en voorts om den halze van De
 Groot, uit de Brieven van N. v. Reigersbergen,

Ook 't vriend'lyk onderhoud, en 't Koninglyk onthaal,
 Waar meede ik ben vereert in 't Hof, zo menigmaal,
 'k Zal my, ten allen tyde, ook waar wy ons bebinden,
 Met 't allerdiepste ontzach, aan uwen dienst verbinden,
 En noit vergeten myn' hoogachting', die ik ben
 Verschuldigt aan uw deugt, en groot verstant. 'k beken,
 'k Hebme opgeoffert aan de groote en wond're gaven,
 Van uwe Majesteit; die boven 't tydperk draven,
 Van uwe jaren; 'k zal, vol van genegenheit,
 Die gaven roemen, en de gunst der Majesteit.
 'k Wil ook volkomen op uw Majesteit vertrouwen,
 Gy zult die gunst tot my, genadiglyk behouwen.
 Voorts danke ik hart'lyk u voor 't Oorlogschip, Me-

vrouw,

Behaagt het u, vergun my een Galci, 'k vertrouw,
 'k Zal dus gemakk'lyk in de Haven kunnen raken,
 Der Daalders.

CHRISTYNA. *Recht bem op, by
 kust haar bant.*

'k Zal terfont ze voor u klaar doen maken.

KROMMON.

Haar Majesteit gedoog dat ik u handen kus.

REIGERSBERGEN.

En my ook toesta, dat ik myn verlangen blufsch.

CHRISTYNA.

gen.

Vaar wel, myn' Heer de Groot; goereis moet gy erlan-

SALVIUS.

Word in uw vaderlant thans gunstiger ontfangen,
 Dan gy vertrokken zyt; of, waar gy neemt de wyk.

WRANGEL.

Indien gy u begeeft naar 't Fransche Koninkryk,
 Zult gy uwe eere, en roem, en luister zien vergrooten.

OXENSTIERN.

Beroemden Man, in wien de Hemel heeft gegoten,
 Veel wond're gaven, 'k weet niet, of ge een weerga hebt:
 Wy hebben uit de bron, van uw verstant, geschept,
 Verkwikkent vocht voor 't Ryk, in hachchelyke tyden.

De

De Hemel wil *er u voor zeg'nen, en verblyden,
En houw Briefwisseling' met Oxenstiern, uw' vriend
Indien hy deeze gunst heeft aan De Groot verdient.

VAN DER LINDE.

't Geluk verzelle u Heer. ik wil u uitgeleiden.

DE GROOT.

'k Bedank u Heren; 't is myn' tydt; 'k moet van u schei-
den.

Tot Amsterdam, by JAN VANDER
 HEYDE, boven de Beurs, na ag-
 teren, by de Konst-Zaal, in de
 Kasfen N°. 10, 11, 12 en 13.
 zyn te bekoomen de Speelen
 van FREDRIK DUYM.

De Vlucht van Huyg de Groot uit het Slot te
 Loevestein, met een net afbeeldsel van H.
 de Groot en M. Reygersbergen, à 6 ft.

De drie Deelen van Huyg de Groot, behelzen-
 de 's Mans Levensgevallen na zyne Vlucht,
 tot, en na zynen dood, ieder Deel 4 ft.

Het Rechtsgeding van Oldenbarnevelt, à 6 ft.

De Broedermoort van Kornelis en Joan de Wit,
 à 6 ft.

De beraamde Moort op Maurits, Prins van
 Oranje, à 6 ft.

Alle met fraaye Plaatjes door Fokke.

Benevens ook alle de andere Speelen door den
 zelve.

Ook alle zoorten van Perspectief Kassen, met
 fraaye Vertooningen, tot de alderminste Prys.

l

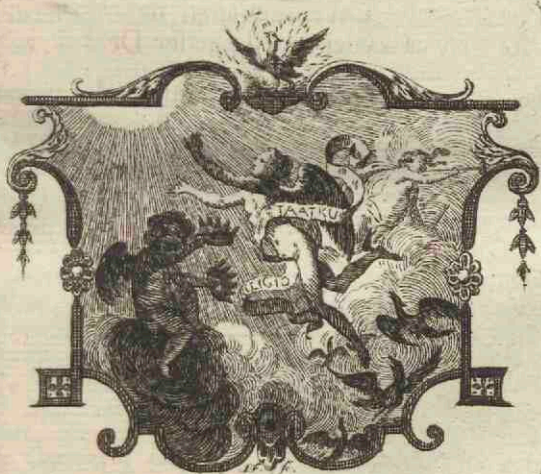
DE DRY DELEN
VAN
HUIG DE GROOT;

Behelzende 's Mans Levens-Gevallen, na
zyne Vlucht uit het Slot te Loëvestein,
tot, en na Zynen Doot.

HET TWEEDE DEEL.
TREURSPEL.

DOOR
FREDRIK DUIM.

Den Tweeden Druk.

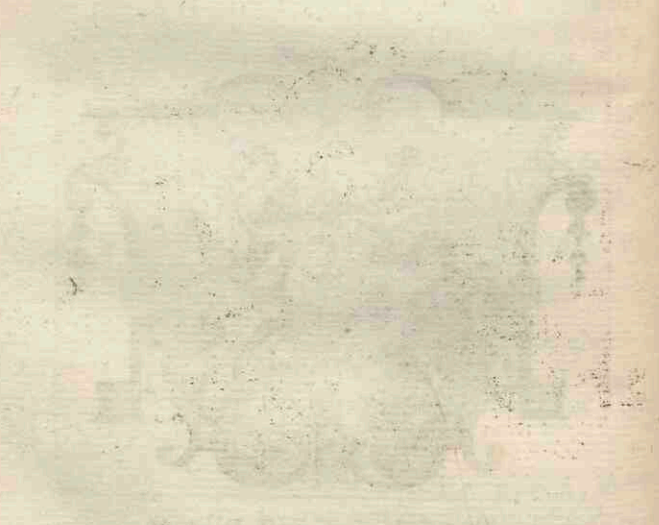

T AMSTERDAM,
By JAN VAN DER HEYDEN, Boek- en
Konstverkooper, boven de Beurs, na
agteren by de Konftzaal. 1760.

THE BIBLE
HUGO GROU

THE BIBLE
HUGO GROU
THE BIBLE
HUGO GROU

THE BIBLE
HUGO GROU

B E R E C H T
A A N D E N
L E Z E R.

Wy volgen den Heere de Groot, over de Baltische Zee, tot wy hem, te Rostok, ten Huize van Balemans, zyn intrek zien nemen. deze nootlottige reize is, menschelyker wyze, geweest een middeloorzaake van zynen doot. want, gelsingert zynde van eene verwoede zee, zonder te slapen, of spyze te nuttigen; heeft zulks zyne lichaams krachten uitgeput, en zyne levens geesten doen versterven. wy voegen 'er by, het schokken en sollen, op hobbelige wegen; in een regenachtige lucht, met open, en ongemakkelyk rytuig; zelfs zonder zich te verfrischen, door rust. dit alles te zamen gevoegt, zou wel een sterker lichaam, dan 't zyne toen was, kunnen ter neder slaan. Men lastere dan op 's Mans uitgang niet, als waare hy, door brandende koortsen uitgemergelt, en van den Donder verplettert, wegens zyn voorig gedrag. wy zullen hem zien, ten huize van Mevrouw Balemans, van tydt tot tydt verzwakken, en eindelyk den geest geven, zonder koorts, of eenige pyn te gevoelen, met zyn volle Verstant, doch belemmert in zyn Gezicht en Gehoor. te zekerder geven wy dit berecht, wyl zulks overeenstemt, met de Schriften van den Heere Quistorpius, die De Groot, op zyn sterfbedde leggende, heeft bygestaan, en met elkander zulke redenen gewisselt, die openbaare getuigenisse gaven van een openrecht Christelyk gemoed, ter beschaminge van hen, die durven zeggen, dat hy gestorven is als een Atheïst, of Vrygeest, die met Godt, en de Godsdienst spotte. Ik hebbe, tegens de Historie, het verzoek, te Stolbe gedaan, door de Hartoginne, en haren Zoon, aan den

Berecht aan den Lezer.

den Heere de Groot, om in 't Hof te komen, gesplitst; ik doe het verzoek van den Hartog doen te Rostok, ten huize van Mevrouw Balemans, dit stemt wel niet overeen met den tydt, maar, wyl het is mogelyk, en niet en srydt met de waarschynelykheit, heb ik geen zwarigheid gemaakt, dit, naar mynen zin, te schikken.

De Droom van den Heere Jan van Reigersbergen, is eene Poëtische verziering, alleen uitgedacht om een tegenstellinge te maken, van den Droom zyner Dochtertje; toen voorspelde eenen Droom, de ontbindinge van den Heere de Groot, uit het Slot te Loevestein; thans voorspelt eenen Droom, zyne ontbindinge van het tydelyke Leven. Vaart wel.

VERTOONERS.

HUIG DE GROOT, Gewezene Afgezant van de Kroon Zweeden, aan 't Hof van Vrankryk.

MEVROUWE BALEMANS, Weduwe van den Heere Burgermeester Balemans, te Rostok.

STOKMAN, Medicyne Doctor, te Rostok.

QUISTORPIUS, Predikant in de Luthersche Gemeente, te Rostok.

WILLEM KROMMON.

JAN VAN REIGERSBERGEN, } Volg-Jonkers van
Huig de Groot.

RICHART, Hof-meester van de Groot.

JOHANNA, Dienstvaagt van Mevrouw Balemans.

RUDOLF, Edelman van den Hartog van Kroy.

HUIG DE GROOT

T E

R O S T O K.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O N E E L.

DE GROOT, BALEMANS, KROMMON, REI-
GERSBERGEN.

Zyt welkom, Heer de Groot, te Rostok, onder 't dak;
Van uwe Dienaresse; ik bid, neem uw gemak,
Wylge ons verwaardigt hebt tot my in huis te komen.

DE GROOT.

'k Bedanke u vriendelyk; ik hadde voorgenomen,
Niet eer te ruste, dan te Lubek, van myn reis;
'k Verliet, om deeze drift, het Koninklyk Paleis.
Maar 'k hebbe, 't is my leet, nu een'ge rust van noden.

BALEMANS.

Ik ben tot uwen dienst, myn' Heer, en al myn boden;
'k Wil allerlei gemak, en minnielyk onthaal,
Met een genegen harte, u aandoen. Neem dees Zaal
Tot uwe rustplaats, 'k zal, wat gy begeert, verzorgen.

DE GROOT.

Ik kenne uwe inborst, zy is voor my niet verborgen;
'k Ben zelfs, om uwe deugt, Mevrouw, u dier verplicht.

BALEMANS.

Zit neder, Heer, op dat de ruste u wat verlicht,
*De Groot gaat zitten in een
armstoel aan een tafel.*

Ik twyfel niet; gy hebt op reize veel geleden.

A

DE

DE GROOT. streden;

Gevaar, en schrik, en vreez', heeft myn gemoed be-
Verzelt met ongemak, en groote rust'loosheit,
Veroorzaakt door een last'ge, en moey'lyke arrebeit.

BALEMANS.

Indien 't u niet verveelde, ik wenschte wel te horen,
Wat u bejgent, en gekomen is te voren.

DE GROOT.

'k Was overbodig uw begeerte te voldoen,
Maar, wegens zwakheit, wil ik my ter ruste spoên,
Die Heeren zullen u volkomen vergenoegen.

KROMMON.

gen.

Behaagt het u, Mevrouw, 'k zal naar uw' wil my voe-
Myn' Heer de Groot, en wy, zyn wonderlyk bewaart,
In veel gevaren, zo op 't water, als op de aard.
Doch, eer ik u verhaal 't gevaar, waar in wy waren,
Op onze reis, ter Zee, moet ik u openbaren,
Een dodelyk geval; 't had schier myn' Heer gekost
Het leven, zo hem niet den Hemel had verloft.

Myn' Heer reed op een' tydt wat driftig van den Ko-
ning,

ning,

Door zeker Dorp, verzelt met *Kroeze, naar zyn Wo-
In 't Dorp men bezig was misdadigers, ten schrik
Van anderen, ter doot te brengen, door een' strik,
De mening was, men kwam de Schellemen ontzetten,
En, door 't gedruis van 't Volk, zy op 't geroep niet letten,
Om op te ruimen voor den Zweetschen Afgezant,
Maar verr' van zulks te doen; men schoot van allen kant,
Van acht ren door de Koets, dicht langs zyn hooft, naar
voren,

En trefte den Koetsier, twee kogels kwamen boren
In 't lichaam, dus gegriest, stierf korts hy van die wond.

BA-

* Kroeze, Neef van den Rykskanselier Oxenstiern, die
de Groot aan den Koning gepresenteert hadde, en nevens
hem in gevaar was, wyl de kogels pas twee Duimen
weyte, voorby hunne hoofden vlogen.

TEROSTOK.

3

BALEMANS.

front.

Gy waart geen hantbreet van den doot, Heer, in dien

DE GROOT.

De Hemel, die my heeft gered uit veel gevaren,
Ook wilde zynen Knecht, in dezen noodt bewaren.

KROMMON.

Toen wy van Amsterdam te Wismar kwamen, had
(1) Een schrikkelyk verraad, indien 't was uitgespat,
Oms alle vreezelyk, te morselen gellagen;
Maar, ten gelukke, dorst Heer Wrangel het niet wagen;
Om ons een Oorlog schip te geven van de Vloot,
Vermits 't gerucht liep, om de Scheepen; in den schoot
Der Haven, met geweld, gelyk'lyk aan te randen,
Te boren in den gront, of, door het vuur verbranden.
Maar 't schrikkelyk verraadt was anders aangelegt.
Wy hoorden uit den mond van een' rampzaal'gen knecht,
Hoe hy, van Lubekkers, was omgekocht; en kisten,
Gevult met Buskruit, ('t welk zou aangaan eer zy't gisten)
Door kunstig uurwerk, in den vollegende nacht,
Had, onder ander goed, in onze Vloot gebragt.
En had men zulk een Schip ons, uit de Vloot gegeven,
Wy zoude elendiglyk geraakt zyn om het leven.
Myn' Heer, die door een Kist verlost was uit den noot,
Was door een Kist gebragt, elendiglyk ter doot.

BALEMANS.

Ik yze! en beef! myn' Heer, om zulke gruwelstukken,
Doch, dank den Hemel die u reade uit de ongelukken.

DE GROOT.

Hy is myn' Leidsman, nu, en t'allen tydt geweest;
'k Ver-

(1) Daar liep een los gerucht, als wilde de Denen, met geweld de Zweedsche Vloot verbranden, maar eenen karel verdacht zynde, wiert gevangen, en bekende, dat in de Vloot gebragt waren Springkoffers, die door uur-instrumenten zouden in de brant raken, en alles aan stukken slaan, en verbranden.

'k Verlaatme op hem, hieromme ik wandel onbevreesd;
 KROMMON. den;
 Wy kwamen eind'lyk in de Hoffstadt van 't Ryk Zwee-
 Men wierd verwelkomt, met veel genegenheden;
 Myn' Heere deed verslag aan haare Majesteit;
 En alles wiert, tot ons vertrekken, voort bereit. (z wellen
 Wy kwamen t'Scheep, de wind was gunstig, deede op-
 De Zeilen, en men ging de koers naar Lubek stellen,
 Men voer voorspoedig tot den vollegenden dag,
 Omtrent den avont, toen den Schipper al voorzag,
 Een nad'rent onweër, door het drayen van de winden,
 Waarom' hy dienstig vond het Zeiltuig in te binden;
 (2) In 't midden van den nacht verhief zich eenen storm,
 Zo vrees'lyk en verwoed, als kwam hy uit den vorm,
 Van een' verslindb're Orkaan, en brak de Mast aan stuk-
 Wy alle in schrik en vrees, voor het verongelukken (ken;
 Van onze goed'ren, en ons leven, wyl het Schip
 Dreigde om te slaan, of, ons te werpen op een klip;
 Men moest zich op genâ der Winden overgeven;
 Dus wierden we op de Kust van Cassubie gedreven;
 En hier verdubbelden het onweër zyn gewelt,
 Waar door onze and're Mast, byna wiert neêr gevelt,
 Wyl zy gaf krak op krak, en wy weërom geraakten,
 In 't uiterste gevaar van Schipbreuk, yder maakten,
 Als waar 't den jongsten dag, zyn reek'ning, men riep aan
 Den Hemel, die, ten leste, afdroogden onze traân,
 En deed, genadiglyk, ons weder adem scheppen.
 Men kwam te Liba, elk wou hand' en voeten reppen,
 Om uit het bange Schip, te komen 't eerste aan Lant;
 't Gelukkte ons, en men gaf, van vreugde, elkaar de hant,
 Byzonder toonde zich myn' Heer verheugt, en loofde
 Den Hemel, wyl hy hem de Kaak des doots ontroofde.
 BALEMANS.
 Niet zonder reden, wyl myn' Heer in dezen noodt,
 Niets

(2) Dit vreesfelyk onweër duurde acht dagen lang, tot zy eind'lyk te Liba aan Lant kwamen.

Niets voor zyne oogen zag dan 't woede van den doot.
Ik danke, nevens u, den Hemel, voor de ontfer'ming.

DE GROOT.

Al wie op hem vertrouwt, neemt hy in zyn bescher'ming.

REIGERSBERGEN.

(3) Zo lange als mynen Oom geweest is op de Zee,
Was t lichaam gansch ontfelt, door 't innerlyke wee,
Wyl 't sling'ren van het Schip niet hadde toegelaten,
Zyn rust te nemen, en te nutt'gen, een'germaten,
Wat spyze, nodig voor een' Man, gansch afgemat
Door ongemakken; en men sloeg toen voort het padt
Naar Lubek in, en eerst te Stolbe wy vernachten. (ten,
't Bleek aan de (4) Hartoginn' hoe hoog zy Hugo ach-
Hy wiert verzocht van haar, door eenen Edelman,
Aan 't Hof te komen, om te zien de Groot, waar van
Me met verwond'ring sprak; naar hem was haar ver-
langen,

gen.

Om dien beroemden Man, eens in haar Hof te ontfan-
Myn' Oom bedankte voor dit gunstiglyk bericht;
Zou niet nalatig zyn te volgen zynen plicht,
Indien hy was in staat haar Hoogheit te begroeten,
Maar de ongemakken, die hem op de reize ontmoeten,
Beletten zulks te doen. Wy steegen voort te Paart,
En spoeden onzen weg, met over snellen vaart.
Wy hadden nauwelyks een uure dus gereden,
Of ons kwam volligen een Koets, op onze treden,
Be-

(3) In al dien tydt, had de Groot byna niet geslapen,
noch iets genuttigt.

(4) Te Stolbe liet de Hartoginne van Pomeran, nevens
haren Zoon, de Groot verwelkomen, en ten Hoof
nodigen, doch hy liet zich verontschuldigen, en bedanken;
zyne reis vervorderende, zond de Hartoginne haare Koets
hem na, die hem bragt te Coslin, daar zy hem liet ter
maaltydt onthalen, met order, hem kosteloos te stellen
tot aan Stettyn, maar de Groot bedankte, door een Brief,
en zond de Koets te rugge.

Befpannen met zes schoone en vlugge Paarden, door
 De Hartoginne ons na gezonden, op het spoor,
 Die bragt te Coslin ons, daar moest men avontmalen;
 En, op haare order, lietze ons heereylyk onthalen,
 En wilde mynen Oom ook houden kosteloos,
 Tot aan Stettyn. Myn' Heer bedankte, en hy verkoos,
 Met eige Rytuig, voorts naar Lubek heen te ryden.
 Niet denkende, op dien weg zo veel te zullen lyden,
 Maar, wyl de Koets was weg gezonden, moest men
 voort,

Met open rytuig, in een' ongemakk'lyk' oort, (neder,
 Gansch hobb'lyg, en men wiert geschokt staag op en
 En 't geen noch 't kwaadste was, in regenachtig weder,
 Door welk een ongemak, myn' Oom wiert afgemat.
 Dus kwam hy eindelyk te Rostok in de Stad,
 Waar in men is verplicht zo lange te vertoeven,
 Tot hy weêr krachten krygt, zo veele als zal behoeven,
 Om zonder ongemak, te vord'ren zyne reis.

T W E E D E T O N E E L.

RICHART, BALEMANS, DE GROOT,
 KROMMON, REIGERSBERGEN.

Een' Edelman verzoekt myn' Heer, naar plicht en
 In naam des Hartogs, zeer eerbiediglyk te groeten.
 RICHART. eisch,
 DE GROOT.

Hy koome.

D E R D E T O N E E L.

DE GROOT, BALEMANS, KROMMON,
 REIGERSBERGEN.

Zal my weêr verhingeringe ontmoeten?
 'k Wensch

'k Wensch spoedig, myne leên te voegen tot de rust,
 BALEMANS.

Wyl my uw zwakheit, en vermoetheit is bewuft,
 Wil ik een krachtig nat voor u bereiden, tot versterking,
 Ik twyfel niet, 't zal in u doen een goede werking.

DE GROOT.

Mevrouwe, uw trouwe zorg verplicht my al te zeer.

BALEMANS.

♠ Neen, 'k ben 't schuldig uw verdienften.

VIERDE TONEEL.

RUDOLF, DE GROOT, KROMMON,
 REIGERSBERGEN.

RUDOLF.

De Groot staat op.

E'd'len Heer,

Zyn Hoogheit laat door my, u hier verwelkomen,
 In Pomeran, hy heeft zo datelyk vernomen,
 Van zyn Vrouw Moeder, hoe myn' Heer, met zyn gezin,
 Vertrokken was, terwyl Mevrouw, de Hartogin,
 Gedacht had, naar verdienste, uw Edele te ontfangen,
 Wyl haar begeerte was verzelt met groot verlangen,
 Om u te spreekken, en uw aangezicht te zien; (sichien.
 Doch door uw haastigheit, myn' Heer, kon 't niet ge-
 Nu is des Hartogs wil, en minnelyk begeren,
 Om hem, met u bezoek, op morgen te verëeren,
 Hy zal u zyne koets toezenden, met verlof,
 Om dus uw Edele te ontfangen in zyn Hof.

DE GROOT.

'k Zou my gewillig, naar des Hartogs wille voegen,
 En nemen in die Eere, een zonderling genoegen,
 Wen ik in staat was, zyn begeerte te voldoen,
 Maar, 'k ben dus afgemat, met myne reis te spoên,
 Dat ik genootzaakt ben in Rostok te overnachten,

Op hoope, om door de rust, te krygen nieuwe krachten;
 'k Had anderzins myn reis, in Rostok niet vertraagt,
 Maar onophouwelyk, tot Lubek voort gejaagt,
 Dewyl 't hoognodig is, voor my, om daar te wezen.
 Ditzyn de reën, myn' Heer, waaromme ik niet, in dezen,
 Mevrouw de Hartogin, myn' dienst kon bieden aan,
 't Geen anders was, van my op 't plechtigste gedaan, ven;
 'k Hebbe om verschoninge hieromme aan haar geschre-
 En heden hebben my myn krachten dus begeben,
 Dat ik onmagtig ben te reizen; 'k moet hier stil,
 Afwachten wat my is beschoren, naar den wil (nen,
 Des Hemels; 'k bidde u, wilt my hierom toch verscho-
 By zyne Hoogheit; 'k zal ten allen tyde tonen,
 Zo lange ik leven heb, hoogachting' voor myn' Heer
 Den Hartog, en zyn gunste aan my betoont; eene Eer,
 Die nimmer gaan zal uit myn zinnen en gedachten.

RUDOLF.

Het zal hem smerten, als hy u niet op mag wachten;
 Maar, wen gy zyt herstelt, denk niet op uw vertrek,
 Voor gy geweest zyt, met zyn Hoogheit in gesprek,
 Ik bid myn' Heer, geef toch den Hartog dit genoegten.

DE GROOT.

'k Zal, wen ik kracht heb, my, naar zyn begeerte, voegen.

RUDOLF.

'k Wensche u herstelling, Heer.

DE GROOT.

'k Bedank u, sta my toe,
 Dat ik, tot aan de koetze, u uitgeleide doe.

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TONEEL.

BALEMANS, DE GROOT, KROMMON, REIGERSBERGEN. *De Groot zet zich in een Leuningstoel, aan een gedekte tafel naast Balemans, de Heeren aan yder end, Richart achter de Groot.*

DE GROOT.

'k Ben afgemat; ik kan niet meer, 'k verlang te rusten.

BALEMANS.

Ik hoop, myn' Heer, het zal u Edele gelusten,
Eerst iets te nutt'gen van dit hartversterkent sop,
Ik bidde u, nuttig toch, voor 't minste, deeze kop,
Ik twyfel niet, of 't zal inwendig u versterken.

KROMMON.

My dunkt, 'k begin in u verandering' te merken,
Aan al de trekken van u wezen; ik ben beducht
Voor eenig toeval, zou 't niet kunnen zyn van vrucht,
Hier een' Geneesheer eens te ontbieden? om te horen,
Of uwe zwakheit uit vermoetheit is geboren,
Dan of eene and're kwaal ook zit in uwe leën,
Die deeze zwakheit u veroorzaakt? Heer, ik meen,
Dat hy een middel, ter herstellinge, uit zou denken, (ken.
Want stelt gy 't uit, u zou de uitstelling' kunnen kren-

DE GROOT.

Ik voel geen koorts, noch pyn in 't hooft, noch in myn lys,
Alleen vermoetheit, door het moeyelyk bedryf,
Geleden in het Schip, en hotsen op de wegen,
Is de oorzaak, waar door ik die zwakheit heb gekre-

REIGERSBERGEN.

gen.

't Kan waar zyn, en ik slageloof aan 't geen gy zegt,
Maar moog'lyk brengt dien Heer, in 't korte u weér te
Om onzerize, pas begonnen, te vervolgen, (recht,
Wy zyn op 't vaste lant, de zee, hoe zeer verbolgen,
Kan ons niet hind'ren om te spoeden onzen weg,
Maar, wenge blyft dus zwak, is 't buiten overleg,
Om met elkander, van vertrekken, noch te spreken,

HUIG DE GROOT

Wyl licht een grooter kwaal, in 't reizen uit zou breken,
Hieromme is 't oorbaar, dat gy een' Geneesheer hoort.

BALEMANS.

Behaagt het u, myn' Heer De Groot, ik zal hem voort
Ontbieden, baat' het niet, 't kan immers u niet schaden,
Wat hy ontdekke, en aan zyn Edelheit zal raden.

DE GROOT.

Doet zo als 't u behaagt; 'k ben willig en bereid,
Te horen wat dien Heer van myne zwakheit zeit.

Balemans klinkt de tafelschel.

T W E E D E T O N E E L.

BALEMANS, JOHANNA, DE GROOT, KROM-
MON, REIGERSBERGEN, RICHART.

Wat wil Mevrouw?
JOHANNA.

BALEMANS.

Verzoek Heer Stokman hier te komen.

JOHANNA.

Wat tydt, Mevrouw?

BALEMANS.

Aanstonts.

JOHANNA.

Wen hy had voorgenomen,

Om elders iets te doen, of reeds was uitgegaan,

Wat zal ik zeggen dan? Mevrouw.

BALEMANS

Hem dienen aan,

Om, zonder uitsfel, voor den avonthier te wezen.

JOHANNA.

Zeer wel, Mevrouw.

D E R D E T O N E E L.

BALEMANS, DE GROOT, KROMMON,
REIGERSBERGEN, RICHART.

Dien Heer zal u in 't kort genezen,

Hy

Hy is beroemt, en zeer ervaren in de kunst,
 En heeft aan 't Hof, van al de grooten, hunne gunst,
 Hy weet van 't zieke, het gezonde deel te schuiten,
 En 't aangestook'ne, van 't gezonde zaad, te ziften,
 In 't kort, Heer Stokman word van groot en klein be-

DE GROOT. mint.

Ik twyfel niet, Mevrouw, dien Heer zy uwen vrint.

BALEMANS.

'k Gebruik geen ander, wen ik ymant heb van noden.

DE GROOT.

Ik wenschte dat hy kwam.

BALEMANS.

Hy is noch niet ontboden.

DE GROOT.

Is zyne woonplaats verr' van hier, Mevrouw?

BALEMANS.

Neen Heer,

Johanna keert terstont, van haare boodschap weêr.

DE GROOT.

'k Verlang 'er na, om my tot rust te kunnen geven;
 Dit's, dunkt my, 't nodigste om 't lichaamentlyke leven
 Te sterken,

BALEMANS.

Zal myn' Heer geen spys mêer nutt'gen?

DE GROOT.

Neen.

BALEMANS.

Engy, myn Heren?

REIGERSBERGEN.

Zyn verzadigt, zo ik meen.

BALEMANS.

tegens Richart!

Laat weg de tafel, en het tafelgoed, dan zetten.

VIERDE TONEEL.

BALEMANS, JOHANNA, DE GROOT, KROM-
MON, REIGERSBERGEN, RICHART.

Niets is 'er dat dien Heer zal hind'ren, of beletten,
Terstont te komen.

JOHANNA.
BALEMANS.
Sprak gy hem?

JOHANNA.
O ja, Mevrouw,
En zeide, dat hy zo terstont my volgen zou.
word geschelt.

Daar zal myn' Heer al zyn.

BALEMANS.
O ja, gelei hem binnen.

VYFDE TONEEL.

STOKMAN, DE GROOT, BALEMANS, KROM-
MON, REIGERSBERGEN, RICHART.

Gevoele in my, myn' Heer bedwelleming der zin-
nen,
En eene wakheit in myn lichaam, en myn leen,
Dit ben ik ongewoon; des wenschte ik wel de reën,
Van deeze wakheit, zo gy de oorzaak weet, te horen,
Dewylze my, 'k bekennt, kooimt zonderling te voren,
Als of die wakheit uit eene andere oorzaak spruit,
Dan wel vermoeiteit. wat besluit myn' Heer hier uit?

STOKMAN.

Voelt zyn pols.

Gy hebt geen koorts; 't bloet is ordent'lyk in 't bewegen;
Hier is geen zwaarigheid in dit geval gelegen,
Uw wakheit eeniglyk uit uw vermoeiteit vloeit;
De vlugge leden zyn belemmert, en geboeit;

De

De zenuwen verzwakt; de peezen niet zo lenig,
 Als zy behoren wel te zyn; het hart, dat eenig,
 En stil moet leggen, wort gefchokt van 't driftig bloet,
 't Welk door de flagaar loopt; de maag, niet wel ge-
 voed,

Verflapt; kan 't voedent fap niet aan de Leden geven;
 Is 't wonder, wen 't geftel, door z wakheit ftaat te beven,
 En 't middel ons ontbreekt, waar door 't geftel beftaat,
 Veroorzaakt ongemak? uw zwakheit, al uw kwaat,
 Heeft zynen oorprong uit uw ongemak genomen,
 Dit's u door 't stormen van de zee op 't lyf gekomen;
 Zee ziekte, zo men 't noemt, heeft lyf en ziele ontftelt;
 Gebrek van voetzels, heeft ten deele u neêr gevelt; (ten;
 Ook hebtge uw nachtruft, tot verfriffching', niet geno-
 En voorts door 't fhokken, en het flingeren, en ftooten,
 Van 't rytuig, zyt gy dus verzwakt, en afgemat.
 Maar zonder z warigheid; eer gy uit deeze ftadt
 Vertrekken zult, geniet gy weder alle uw krachten,
 En zult herftelt zyn eer gy drymaal zult vernachten,
 Maar, gy moet noch een wyl vertoeven, met gedult,
 En daag'lyks nuttigen een krachtig fop, gevult
 Met fpefereyen, om de Maag te doen verfterken,
 De fappen zullen dan door alle uw leden werken,
 En geven nieuwe kracht in uw verzwakte leên;
 Doch moeye uw nergens meê; zyt ftill, en wel te vreên,
 Want door veel denken, kan men ook den Geest ver-
 moeyen,

Waar uit dan lichtelyk des lichaams kwaalen vloeyen;
 Rust is u nodig, Heer, voor 't lichaam en den Geest.

D E G R O O T.

Ik ben, tot noch toe ook, van dit verftant geweest,
 Hieromme wil ik my terftont ter rust begeben,
 En fhikken naar uw' raad, ook myn manier van leven.

S T O K M A N.

'k Blyf uwen Dienaar, Heer, 'k zal althans zyn bereid,
 Is 't nodig, om ten dienft te ftaan zyn Edelheit.

Mevrouw Balemans laat Stokman uit.

ZESDE TONEEL.

DE GROOT, KROMMON. REIGERSBERGEN;
RICHART.

Koom Richart, help my voort te bedde, om eens te
rusten,
Ik denk, de Heeren zal het slapen ook wel lusten.

REIGERSBERGEN.

Terwyle Richart hem zyne opperkledren uittrekt.

*kDenk hier te blyven Oom, deef' nacht, omtrent uw bed,
Voor 't minste, tot de slaap uwe oogen heeft bezet.

DE GROOT.

o Neen, laat my alleen, om geen gedruis te maken,
Wanneer het stil is, zal ik wel in slaap geraken.

KROMMON.

Indien een' toeval u kwam over, onverwacht,
Wie zoude u helpen, Heer, in 't naatste van den nacht?

DE GROOT. *Op 't Ledekant tredende.*

Doe myn begeerte; gy hebt meede rust van noden.

KROMMON.

Begeert gy 't dus, myn' Heer? wy volgen uw geboden.

DE GROOT.

Schuif de gordynen dicht, en zoek dan meede uw rust.

RICHART.

*Schuift de gordynen toe, en gaat met
de Heeren voort aan op 't toneel.*

Ik heb, myn Heeren, om te slapen niet veel lust;

*k Ben innerlyk benauwt, door ongerustigheden;

Ik heb bevonden, in 't ontkleeden, al zyn leden,

Een weinig klam, bedekt met kout, en vochtig zweet;

Dit ben ik ongewoon, myn' Heers natuur is heet,

Endie verand'ring baart my veel bekommelingen;

Of deeze zwakheit niet ontstaat uit and're dingen.

REIGERSBERGEN.

Myn' Oom te laten hier alleen, en weg te gaan,

Was roekeloosheit, en derhalven ongeraân.

KROM-

KROMMON.

Het klamme zweet kan door vermoetheit zyn geko-
men;

De Doctör zegt, men heb voor geen gevaar te schroo-
Zy luisteren aan't Ledekant.

Maar! stil! my dunkt hy ronkt in eenen vasten slaap,
Dit zal hem goet doen, en verkwikken, wen hy raap
De goede vruchten, die den slaap koomt uit te werken,
Zal hem dien zoeten slaap, verfrischen, en versterken,
Des achte ik 't best, hem stil te laten hier alleen.

REIGERSBERGEN.

Wel aan, ik laat my op uw' raad, dan overreën,
En zal my, nevens u, op 't bedde mée begeben, (ven.
Want door den slaaplust worde ik ook naar rust gedre-

RICHART.

Ik zal my houden tot zyn' dienst, althans gereet,
En ga wat leggen, slegts zo als ik ben, gekleet.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TONEEL.

DE GROOT, RICHART, REIGERSBERGEN.

REIGERSBERGEN.

Ach! Richart! laat ons zien, of Oom noch is in 't
leven,

Dan of hy reeds is Doot; van schrik myn leden beven.

RICHART.

Wat schort myn' Heer? hoe staat uw aangezigt dus wilt
Hebtge iets te zeggen? 'k bidde u, zeg het toch in stillt,
Op dat myn' Heer niet koom', door uw gerucht, te ont-

REIGERSBERGEN.

waken.

Ach! leeft hy noch? wil eens zyn Ledekant genaken,
En ziet, of hy niet legt te worf'len met de doot.

RI.

RICHART.

Ziet stil in 't Ledekant.

Myn' Heer die slaapt, en heeft tot sterven noch geen' noodt.

Maar, wat beweegt u, Heer, dus ongerust te wezen?
Wat oorzaak hebtge om voor myn' Heer, uw Oom, te
Als dong me naar zyn lyf. vrezen?

REIGERSBERGEN.

Gaat met Richart voor op 't Toneel.

Een nachtspook; eenen Droom,

Maakt my beangst, en zeer bekommert voor myn' Oom.
Een' Droom voorheene ons zyn verlossinge voorspelden,
Dus kon wel eenen Droom, ook zynen uitgang melden.

RICHART.

uit,

Men legt de Droomen, naar me wenst of vreest, staag
En naar de Droomen zyn, men maake een Drooms be-
Gelyk als me iets voorzegt, uit Starren en Planeten, (sluit,
Valt zulks wel uit, 't is groots, zo niet, 't word slegts
vergeten; ontsteelt.

Voor 't minste, ik vind' het vreemt hierom te zyn

REIGERSBERGEN.

Het zy zo, 'k voel myn harte is, door de schrik, bekneelt.

RICHART.

Wat hebt gy dan gedroomt? wat houd u opgetogen?

REIGERSBERGEN.

Een' dunne slaap had pas gesloten toe myne oogen,
Wanneer een schrikdier, uit den Noorden vliegen kwam,
Vlak aani op mynen Oom, en hem in de armen nam,
Het was afschuwelyk vermagert, al zyn benen, (nen;
Men hoorden rammelen; 't deed niets dan zuchten, stee-
Dus kwam het naderen tot dicht aan 't Ledekant,
Van mynen Oom; Hy zag het aan, en gaf 't de hant,
Wel verre om voor het dier, hoe schroom'lyk 't was, te
schrikken,

(Wyl 't telkens dreigden, en op hem bestont te mikken,
Met een' vergifte pyl;) ontbloote hy zyn borst,
Ten blyke, hoe hy zelfs verlangde, en naar hem dorst'.

Het

Het Monfter, 't was de doot, ftiet toe, en viel in de armen,

Van mynen Oom. ik gilde, en wilde hem befchermen,
Maar, mits ik toefchoot, lag myn'Oom geheel verbleekt,
En ademloos, en van het dood'lyk zweet doorweekt.
Hier door verfhrikte ik, en vloog op, van mynen bedde,
Of ik, was 't moog'lyk, van 't gevaar hem konde redde.

RICHART.

'k Wil hopen dat 'er voor myn' Heer is geen gevaar;
En, door den flap, verkwikt zal zyn.

DE GROOT.

Wie hoore ik daar?

REIGERSBERGEN. *Treed naar de Groot.*

De Hemel zy gedankt, myn'Oom is noch in 't leven.

DE GROOT.

Wat tydt is 't?

RICHART.

't Word al dag.

DE GROOT.

Wat heeft u aangedreven,

Dus vroeg by ons te zyn?

REIGERSBERGEN.

Een' zeer benauwd den Droom.

Hebt gy noch wat geruft? hoe voelt gy u, myn'Oom?

DE GROOT.

'k Ben zeer benauwt; het fchynt, de krachten steeds vermind'ren.

RICHART.

Hem bebandelende.

Uw Lakens zyn doornat van 't zweet! dit konde u hind'ren,

'k Moet u verfchonen, Heer.

REIGERSBERGEN.

Dit staat my gansch niet aan,

Behaagt het u, myn'Oom? laat ymant noch eens gaan,
Naar Stokman, om by u op 't fpoedigfte te komen?

DE GROOT.

Doet, zo als gy 't verftaat.

B

REI

HUIG DE GROOT

REIGERSBERGEN.

Wek Krommon uit zyn droomen,
Mevrouw, en ook de Meid, op dat zy henengaat,
Terstont naar Stokman.

RICHART.

'k Ga, maar wanhoop van zyn' staat.

TWEEDE TONEEL.

DE GROOT, REIGERSBERGEN.

REIGERSBERGEN. pen,
Gy hebt noch taamelyk, van dezen nacht, gesla-
En wel, zo 't schein, gerust, en mach men zich vergapen,
Aan d' uiterlyken schyn, dan hebben wy gelooft, (dooft,
Voor 't minst gehooft, te zien uw' geest, schier uitge-
In u verkwikken, en weerom op nieuws herleven.
Voelt gy geen koorts?

DE GROOT.

Neen, maar de krachten my begeven.

DERDE TONEEL.

DE GROOT, BALEMANS, KROMMON,
REIGERSBERGEN, RICHART.

BALEMANS.
Hoe is 't, myn' Heer, hebt gy noch tamelyk gerust?

DE GROOT.

o Ja, Mevrouw.

REIGERSBERGEN.

Dierust beneemt my al myn' lust.

Ik hoopte door de rust, myn' Oom te zien verkwikken,
Maar, hy is zwakker, en benauwtheit doeth hem stikken.
Des achte ik nodig, dat Heer Stokman koome, en ziet
Den stant van mynen Oom.

BALE-

BALEMANS.

't Is my een groot verdriet,
Myn'Heer dus zwak te zien. 't gaat buiten myn ver-
wachting'.

'k Hoop Stokman zal voor hem een middel, tot verzach-
Uitdenken voor zyn kwaal, hy zal hier aanstonts zyn.

KROMMON. *Tegens Reigersbergen.*

Gevoelt myn' Heer dan koorts? of innerlyke pyn?
't Geen u bewogen heeft, dus vroeg, de Meid te zenden
Naar zynen lyfarts? 'k kan niet zien dat zyne elenden,
Nu grooter zyn, dan zy op gift'ren zyn geweest.

RICHART. vreeft

Zyn Hemt en Lakens zyn doornat van 't zweet, des
Heer Reigersbergen, voor meer andre zwarigheden,
Wyl, by verzwakking', die hy voelt door al zyn leden,
Noch komt benauwtheit, die den adem schier verftikt.
En wyl myn' Heer is, door het slaapen, niet verkwikt,
Is 't dan ondienstig om Heer Stokman hier te ontbieden?

KROMMON. den.

Ondienstig, neen, men weet niet wat 'er kan gefchie-

VIERDE TONEEL.

BALEMANS, DE GROOT, JOHANNA, KROM-
MON, REIGERSBERGEN, RICHART.

JOHANNA. hant;
Mevrouw, den Doëtor was zo vroeg niet by der
Ik heb doen zeggen, dat myn' Heer was overmant
Van zwakheit, en benauwt, door 't moeylyke adem ha-
len,

Hierom Mevrouw' hem bid te komen, zonder dralen,
Ten haren huize. 'k kreeg ten antwoord, 'tis zeer wel.

DE GROOT.

Schuif de gordynen op, en geef my lucht.

BALEMANS.

Ik stel

B 2

Geen

Geen zwaarigheid, myn' Heer, gy moet wat tyd verbeiden,
 Wyl geene kwalen, van den mensch, dus spoedig schei-
 Dan zy gekomen zyn; ze komen als te paart den,
 Aan rennen, maar ten voete, en langzaam, is hun aart,
 Om weg te trekken; gy hebt gift' ren ze eerst vernomen,
 En wilt ge in eenen nacht, uw kwaal te boven komen?
 Neem noch een wyl gedult, en alles zal wel gaan.

DE GROOT.

Al wat de Hemel wil, neem ik gewillig aan.

REIGERSBERGEN.

Of 't hem behaagde, om u weér spoedig te herstellen.

KROMMON. *Tegens Reigersbergen.*

Het is vergeefs, myn' Heer, hier over zich te kwellen,
 't Moet afgewacht zyn, wyl die kwaal zal eischen tydt,
 Ter voll' herstellinge der krachten, ook wat vlyt
 Men aanwende, om myn' Heer, van zyne kwaal te hel-

REIGERSBERGEN. pen.

Een voorgevoel van ramp myn hart koome overstelpen,
 Met vrees, becomm'ring', voor een' dodelyken ftant.

RICHART.

Daar is Heer Stokman, om myn' Heer te biën de hant.

VYFDE TONEEL.

STOKMAN, DE GROOT, BALEMANS, REI-
 GERSBERGEN, KROMMON, JOHANNA,
 RICHART.

STOKMAN deringen,
 (5) **W**at zie ik! 'k ben ontzet! 'k speur veel verau-
 Sints gisteren in u, myn' Heer! en zulke dingen, Zyn

(5) Den Geneesheer, de eerste maal by De Groot
 komende, stelde geen zwaarigheid in zyne zwakheit, vast-
 stellende, dat zulks kwam wegens ongemakken, op Zee
 en in zyne reize geleden, maar, komende weder, en
 ziende zyn hemt doornat van 't klamme zweer, oordeelde
 hy,

TE ROSTOK.

51

Zyn zeer gevaar'lyk; ja, voorboden van den Doot.
Zyt op uw hoede, Heer, gy zyt niet buiten noodt,
Maar blootgesteld, en wel, voor allerlei gevaren (ren,
Des doots, de Hemel, hoope ik, wil myn' Heer bewa-
Wyl hy is magtig zulks te doen; want, de Artseny,
Kan vrucht noch voordeel doen; des stel die aan een zy,
En neem uw toevlugt tot den Hemel, door gebeden,
Die kan u helpen; maar, na menschelyke reden,
Vinde ik geen middel, tot herstelling' van uw kwaal.

BALEMANS.

Dit oordeel veel verschilt van 't vorige verhaal;
Gy stelde op gift'ren geen de minste zwarigheden,
Wyl zyne zwakheit, uit vermoetheit van de leden,
Alleen haar oorsprong nam; nu weegt gy lydig zwaar,
Dit toeval, ja, gy stelt zyn Ed'le in doots gevaar,
En weet niet, wat ge tot herstelling' zult beginnen?
'k Kan die verandering' niet vatten in myn zinnen;
Ik zie wel dat myn' Heere is eenigzins benauwt,
En zyne krachten zyn vermindert, en verslaauwt,
Maar, zal men daarom voort wanhopen aan zyn leven,
En zich onthouden van hulpmiddelen te geven?
Ik sta verbaast, myn' Heer, om zulk een oordeel.

STOKMAN.

Weet

Mevrouwe, alwat ik geef, zal vrucht'loos zyn besteed;
't Was goet, wen zyn Natuur, met de Artseny, kon wer-
ken,

Dan was 'er hoope, om door de kunst natuur te sterken,
Dit 's een verster'ving van de Geesten; hier 's geen
kracht

Om meê te werken. heeft hy niet gezweet deef' nacht?

RICHART.

Het Laken tonende op het Bedde.

Door Hemdt en Lakens, als myn' Heere kan aanschou-
wen.

STOK-

hy, zulks te zyn een teken van eene geheele verzwakkin-
ge der krachten, waar door zyn einde naderden.

STOKMAN.

Om u niet langer in 't onzekere te houwen,
 Dit zyn voortekens van den naderende doot;
 Zyn Edele is van kracht, en levens geest' ontbloomt;
 Hy zal van Ziekte of Koorts, in dezen staat, niet sterven,
 Maar door verzwakkinge het leven moeten derven;
 Ik waarfchouw u, het loopt met Grotius naar 't end.

REIGERSBERGEN.

o Hemel! dezen slag genadig van ons wend.

KROMMON.

Zo lange 'er leven is, mag elk op beter hopen.

STOKMAN.

Wy spreken naar de kunst; de Hemel kan een open,
 Van 't geen gefloten is, voor ons wel maken, maar,
 Zo als 't my voorkomt, is myn Heere in doots gevaar.

DE GROOT.

Wat spreekt gy t'zamen? wil het voor my niet verzwij-
 Ik vreeze geen berecht van mynen doot te krygen.

STOKMAN.

Gy doet zeer wel, wen gy tot sterven u breid,
 Want lang te leven, Heere, is vol onzekerheit.
 Naar myne mening', looptge oogfchynelyk, naar 't ende
 Van uwen loopbaan, en te rug zig niemant wende,
 Hieromme raade ik u, hebt gy noch iets te doen,
 Van tyd'lyk' omflag, u hier meede dan te spoen,
 Om tyd te hebben ook voor uwe ziel te zorgen.
 Ik legge u Edele geen leven toe tot morgen,
 Het is my hart'lyk leet, te zien u in een' staat,
 Waar voor, noch Artseny, noch kunst, weet een'gen raad;
 Maar, wen uw leven met den dag, niet loopt ten ende,
 Gy kunt dan voor den nacht, eens weder om my zende.

DE GROOT.

Myn' Heer, 'k bedank u, voor uw ongeveinf't bericht,
 'k Zal vol'gen uwen raad, en denken op myn' plicht.

ZESDE TONEEL.

DE GROOT, BALEMANS, KROMMON,
REIGERSBERGEN, RICHART.

MY dunkt, dien Man is zeer verschillende van oor-
deel, deel,
Derhalven neeme ik aan 't geen strekt ten onzen voor-
deel,

Hy blaast uit eenen mond, nu kout, dan weder heet,
Eerst was 'er geen gevaar, nu is 't een dood'lyk zweet,
Heeft hy op gift'ren, in zyn oordeel kunnen missen;
Hy kan zich licht'lyk ook in 't klamme zweet vergiffen,
Het oude Spreekwoord is de waarheit, 't welk ons zegt,
't Is beter driemaal van een Arts, dan eens door 't Recht,
Ter doot gevonnist, 'k geef den moed nog niet verloren,
Men hou slegts aan met Sop te geven, als te voren,
Om 't uur een kopje, ik heb noch hoop, en goeden moed,
Wanneer den geest van 't Sop dringt door, tot in het bloet,
Dien geest, van tydt tot tydt, hem voeden zal, en sterken.

REIGERSBERGEN.

Ja, mogte ik eenigzins verandering' bemerken,
Tot zyn' herstelling', 'k zou dan zegenen uw' raadt.

BALEMANS.

kwaat,

Doet zulks geen goet, myn' Heer, ten minste 't doet geen
Men hou slegts aan, myn' Heer dit heilzaam Nat te ge-
ven.

Richart geeft hem een Thee-kopje Sop.

DE GROOT.

Gy zult hier mede niet verlengen 't sterf'lyk leven.

RICHART.

Gy moet iets nutt'gen, of 't myn' Heere krachten gaf.

DE GROOT.

't Bezwaart my; houd gemak; en laat van 't zorgen af.
Een Ziel-arts hebbe ik méer, dan uwen drank van noden.

BALEMANS.

Begeert gy hem, ik zal dóór één van myne boden,

Een' Heer ontbieden.

DE GROOT.

Ja.

ZEVENDE TONEEL.

DE GROOT, KROMMON, REIGERSBERGEN, RICHART.

REIGERSBERGEN.

Ik merk verandering' In 't wezen, zyn gezicht is met een dootsche kring' Omtrokken; hebt gy nu noch hoop, gelyk voor dezen, Myn' Heer? dat mynen Oom noch weder zal genezen, Van deze ziekte?

KROMMON.

'k Heb wel hoop, maar ze is verzelt Met vrees. myn hoop verkeert in wanhoop; 'k sta ver- Wyl ik in 't wezen zie reeds dodelyke trekken. (stelt

REIGERSBERGEN.

ken?

Myn' Oom, hebt gy aan ons geheimen ook te ontdek- Of u iets menschelyks mogt overkomen; wyl Uw zwakheit toeneemt?

DE GROOT.

Neen, myn harzens zyn al te yl! Wie zyt gy?'k hoore u wel, maar kan u niet beschouwen.

REIGERSBERGEN.

Helaas! ik kan myn oog van tranen niet onthouwen, 't Gezicht is weg! voor 't minst verduistert! en 't gehoor Is meê bedwellemt! hy is reeds op 't dood'lyk spoor. Myn' Oom, kent gy me niet? ik ben van Reigersbergen!

DE GROOT.

Ik kenne u; houd u stille; en wil my niets meêr vergen!

KROMMON.

't Vermoeit uw' Oom te veel, indien ik u mogt raân, Ik zoude, in dezen staat, myn' Heer niet spreken aan.

RI-

RICHART.

Zou ik myn' Heere, tot versterkinge, iets noch bieden?

KROMMON.

Het is niet raadzaam; 't zou toch vruchteloos geschied-

den.

ACHTSTE TONEEL.

DE GROOT, BALEMANS, QUISTORPIUS,
KROMMON, REIGERSBERGEN, RICHART.

QUISTORPIUS.

'k Beklaag my, u te zien, myn' Heer, in dezen staat,
Op d'oever van den doot, om u, met mynen raad,
En troostelyke reën, te moeten onderhouwen: (wen,
Hoe zeer heb ik gewenscht uw aangezicht te aanschou-
En eens te spreken met dien doorgeleerden Heer,
En wydvermaarden Man. thans hebbe ik wel die eer,
Maar ganfch gebrekk'lyk, wyl 't my niet kan vergenoe-

DE GROOT.

gen.

(6) *De Hemel heeft het dus bebaagt.*

QUISTORPIUS.

Gy wilt u voegen,

Dan naar des Hemels wil?

DE GROOT.

O Ja, ik ben bereid,

My dus te schikken, naar den wil der Majesteit.

QUISTORPIUS.

'k Vermaane u dan, myn' Heer, u zelf gereed te maken,
Toteen gelukk'ge reize, uw hart, van de aardfche zaken,
Te ontlasten; en dus leeg van zelf verdienften, aan
Te vaarden deezen tocht. hebtge iemandt niet misdaan,
Toon dan, het is noch tydt, berouw van uw gebreken,
En zwakheên, waar in gy gevallen zyt; ik reken,
U zyn de Paden wel bekent, om op den weg
Der eeuwigheit, met wys, en ryf'lyk overleg,

Te

(6) *Wat in Curcyftaat, zyn de De Groots eigen woorden.*

Te wand'len; wengy dus ter reis wort voort gedreven,
Zyt gy verzekert, alle uw misdaan zyn vergeven:
Een voorbeeldt zy hier van den schuld'gen Tollenaar.

DE GROOT.

Ik ben dien Tollenaar.

QUISTORPIUS.

Dan is 'er geen gevaar,
Wen, tot de magtigste, gy wilt uw toevlugt neemen.

DE GROOT.

Op hem heb ik vertrouwt; 'k zal noit van hem vervreemen.

QUISTORPIUS.

'k Merk, gy verstaat zeer wel myn roostelyk berecht?

DE GROOT.

*(7) Ik boore uw stem wel, maar verstaan niet wat gy zegt,
Dan zeer bezwaar'lyk.*

NEG ENDE TONEEL.

BALEMANS, STOKMAN, DE GROOT, QUI-
STORPIUS, KROMMON, REIGERSBER-
GEN, RICHART, JOHANNA.

STOKMAN.

Is zyn Edele noch in 't leven?
Ik duchte hy had reets den geest al op gegeven.

QUISTORPIUS.

Zyn Ed'le leeft, en spreekt (8) met een gezond verstant.

STOKMAN.

Maar zyn Gezichte, is, van den doot al overmant.

QUI.

(7) Dit sprak De Groot, toen Quistorpius het Gebed
gedaan hadde, 't welk hy aanhoorde, met ongedekten
hoofde.

(8) Schoon hem de Spraak, 't Gezicht, en 't Gehoor
begeven hadde, heeft hy tekens getoont, tot zynen lesten
snik, van een gezond verstant.

QUISTORPIUS.

Ook zyn Gehoor.

STOKMAN.

Hy zal niet lange op de aarde wezen,
Zyn licht word uitgebluſt.

QUISTORPIUS.

't Zal ſikk'ren lang na dezen.

STOKMAN. doot.

Zyn kaars is uitgebrant; hy ſterft; de (9) Groot is

QUISTORPIUS.

Wel 't lichaam, maar de Geest blyft leven van de Groot,
Zyn' Geest is uitgeſtort in zyn geleerde Schriften.

REIGERSBERGEN.

Ik beef, wanneer ik denke aan de yverige driften,
Van zyne Gemalin, wanneer zy 't Lyk beſchouwt.

KROMMON.

Hoe handelt men het Lyk?

STOKMAN.

(10) Een deel men toevertrouwt,
Aan Rostoks aarde, een Deel men balz'men kan met
kruiden,

En dus bewaren voor verrottinge, om naar 't Zuiden,
't Lyk weg te voeren, of, waar 't u behagen zal.

BALEMANS.

Rampzalig ongeluk! Ô deer'lyk ongeval!

Moest deezen grooten Man, in myne woning ſterven?

RICHART.

En ik, dus onverwacht, myn' vroomen Meester derven?

Jo-

(9) Des nachts ten twalef uren. den 20 van Oogst-
maant. des Jaars 1645. oud zynde 62 Jaren, + Maanden,
en 18 Dagen.

(10) Hy wiert geopent; zyne Ingewanden uit het lic-
haam gehaalt; in een kopere Bus g-floten; en in de Dom-
kerk, te Rostok, ter zyde het Koor begraven. zyn lic-
haam is met sterke Kruiden gebalsemt; in een Dookkist ge-
legt; en naar Hollant gevoert.

600412

28 HUIG DE GROOT TE ROSTOK.

JOHANNA.

Bezadig u, Mevrouw, gedenk hy is geweest.

QUISTORPIUS.

De Grooten Huig is doot; versmaat; bemint; gevreesd.

DE DRY DELEN
VAN
HUIG DE GROOT;

Behelzende 's Mans Levens-Gevallen, na
zyne Vlucht uit het Slot te Loevestein,
tot, en na Zynen Doot.

HET DERDE DEEL.
T R E U R S P E L.

DOOR
FREDRIK DUIM.

Den Tweeden Druk.

Te *AMSTERDAM*,
By *JAN VAN DER HEYDEN*, Boek- en
Konstverkooper, boven de Beurs, na
agteren by de Konstzaal. 1760.

DE DRY DELEN

HUIC DE GROOT

Beheersende's Mans Levens-Gevallen, na
zynes Vlucht uit hiee Zioe te Loosveldein,
tot, en na zynen Door.

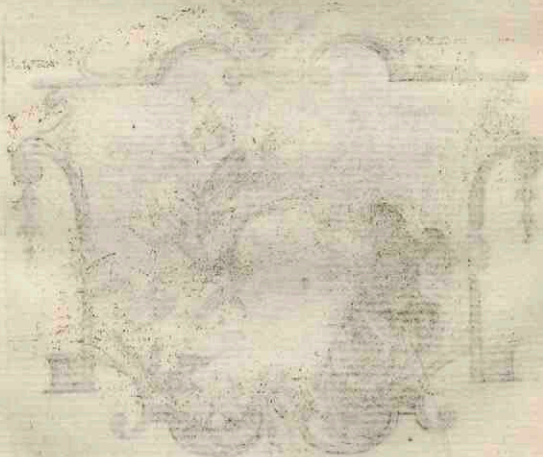
HET DERDE DEEL.

T R E V E R S P A A

door

FREDRIK DUM

in de Drukkerij van

T. AMSTERDAM
BY VAN DER HEYDEN, Boekver-
koper, Leve de Heer, in
de Drukkerij van de Heer, 1790.

B E R E C H T

A A N D E N

L E Z E R.

Eindelyk fluiten wy, in dit Derde Deel, de Levensgevallen van den Heere De Groot, met de toefellinge van zyne Begravinge.

Thans verwachten wy 's Mans Lichaam in zyne Geboorte plaats Delft, ten huize van zyne Moeder, Alida van Overschie, om het Lichaam in zyne Vaderlandsche aarde te doen rusten.

Onderwyle men 's Mans Lichaam verwacht, horen wy zyne Moeder, klagender wyze, de Groot's yver, en vluggen Geest, in zyne Leer-oefeningen, uitboezemen, van zyne teed're jeucht, tot zynen mannelijken ouderdom.

Men hoort de voorspellinge, gedaan in zynen jongelings staat, wat van de Groot te verwachten was; zy hebben de vervulling, dier voorspellinge, voor een groot gedeelte in den Man gezien; Hy reizende van trap tot trap in Eere en Staat; zy hebben hem plotselings, ter vrye Dagvaart zynde, ter neder zien storten, en in eene Eeuwige Gevangnisse opgesloten.

Wy hebben hem zien verlossen, door eene schrandere vond, uitgedacht van zyne Huisvrouw, Maria van Reigersbergen.

Wy hebben hem in de bescherminge gezien van de Kroon Vrankryk, die, tot zyn onderhoud, hem toeleide een Eer-Gelt, groot dry duizent, en zes hondert guldens.

Wy hebben de reede gehoord waarom hy Vrankryk wilde verlaten, om Lantwinninge te erlangen in Hollant, maar in plaatse van Lantwinninge te genieten,

Berecht aan den Lezer.

nieten, hebben wy de harde behandeling gehoord, hem in zyn Vaderland aangedaan.

Wy hebben gehoord hoe hy in dienst getreden is van de Kroon Zweeden, (de onderhandeling begonnen zynde met Koning Gustavus Adolfus, doch door zynen Doot afgebroken, wierde op nieuws, door den Rykskanselier Oxenstiern weêr aangeboden, en eindelyk voltrokken,) om als Ambassadeur van de Kroon Zweeden, op eene somme, groot zes duizent Ryksdaalders, des jaars, de belangen van die Kroon, aan het Fransche Hof, waar te nemen, benevens noch twee duizent Ryksdaalders, die hy genieten zoude als Raadt van Staat.

Wy hebben gehoord de rede zyner Herroeping, van de Koninginne Kristyna, en Hem rekenfchap geven van zyne twalefjarige bediening. Wy hebben hem gezien met Geschenken, Eere, en Luister, uit het Hof van Zweeden vertrekken, en, na dodelyke gevaren, en afmattinge van 's Lichaams krachten, in Rostok, ten huize van Mevrouw Balemans, op eene Christelyke wyze den Geest geven.

Wy hebben gehoord de onwaardige behandeling van 's Mans Ingewanden, te Rostok, veroorzaakt door eenige heethoofdige yveraars, en hoe zyne Ingewanden weder, naar 's Mans waarde, met Eere ter ruste zyn bestelt.

De tegenreden van Willem de Groot, aan zyne Moeder, leert, zich zelve te kennen, niet Hoogmoedig te zyn in Voorfpoed, noch te Neerflchtig in Tegenspoed, maar zich gelatig te gedragen, en te schikken naar den wille des Hemels, gemerkt dat alle ondermaanfche zaken, de veranderingen onderworpen zyn, en niets bestendiger is, dan de Onbestendigheid.

Thans ziet gy Maria van Reigersbergen afgeschetft, met zulke graveerzelen, als ymant, die door overgroote rampen roereloos, en zonder gevoele staat, gy
ziet

Berecht aan den Lezer.

ziet in haar, op de redenen van haren Broeder, N. v. Reigersbergen, haren levendigen Geest weder herleven, ten blyke, verhaalt zy de oorelogs gevallen, haare zonen, Kornelis en Diderik, overgekomen, en schoon dezen slag, wel het zwaarste haar hebbe getroffen, wil zy echter den bescherm-Engel haar 'er kinderen zyn.

Zy hebbe zulks ook, met een helthafte rustigheid, getoont, wanneer zy in een Rechtsgeding tradt, voor het Hof van Hollandt, tegens de Wethouders van Rotterdam, om de verlovene wedde, aan hem, (de Groot) schuldig zynde, wegens zyn Ampt, als Pensionaris van Rotterdam; 't welk zy zo verre gebragt hebbe, dat 'er eens en andermaal vonnis geslagen is, ten laste der stad Rotterdam, en eindelyk is deeze zaake uit de waerelt gebragt, met, aan haare zonen, yder eene aanzienelyke bedieninge te geven.

Samt, hoort gy de valsche taale van zyne vyanden, wegens 's Mans dodelyken uitgang, in tgendeel, de uitgallemende ioftrompel van zyne begunstigers, alomme uitgeblazen; gy hoort hem vergelyken, ja, verre overtreffen de geleerste Mannen zyners eeuwe; Gy hoort een tegenstellinge maken, tusschen Hem, en de voornaamste vervolligde Mannen van de waerelt, waar van hy eenige evenaart, en anderen verre, in zyn gedrag, overtreft.

Gy hoort van Maria van Reigersbergen, zyn Lichaams gestalte, Aart, Eigenschappen naar den Geest, en Gemoedsneiginge, affchetsen, en eindelyk eene Poëtische zinspelinge, tot zyne levensgevallen, in voorteen tegenstellinge, tot zynen Doot; ik sluite met eene uitlegginge der Beraamde Praaltombe, van den Heere Huig de Groot.

Het is de hoogachtinge die ik in my gevoele, van 's Mans doorluchtige gaven, die in my den lust hebbe ontstoken, om zyne Levensgevallen, Toneelspels wyze in de geheuchenis, van alle die geleertheit minnen,

Berecht aan den Lezer.

nen, onvergankelyk te prenten, niet twyfelende, of mynen yver zal, by alle Geletterden, wel opgenomen worden; wyl ik hem op 's waerelts-toneel, de Achtbaarste Rolle doe spelen, en op het Toncel gelyk stelle met Oldenbarnevelt, de Prins van Orangie, en de beroemste Mannen van de waerelt, dit is myn oogwit geweest; en hebbe, naar maate myner gaven, het doel getroffen, en myn oogwit berykt. Vaart wel.

V E R T O O N E R S.

ALIDA VAN OVERSCHIE, Weduwe van *Jan de Groot*, Moeder van *Huig de Groot*.

MARIA VAN REIGERSBERGEN, Weduwe van *Huig de Groot*.

KORNELIA DE GROOT, Dochter van *Huig de Groot*.

PIETER DE GROOT, Zoon van *Huig de Groot*.

WILLEM DE GROOT, Broeder van *Huig de Groot*.

NIKOLAAS VAN REIGERSBERGEN, Zwager van *Huig de Groot*.

JAN VAN REIGERSBERGEN, Neef van *Huig de Groot*.

WILLEM KROMMON, Zoon van den Raadsheer *Krommon*;

Stom:

Eenige Lyk-dragers.

HUIG DE GROOT

TE

D E L F T.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

WILLEM, ALIDA, PIETER.

De Zaal in 't zwart.

ALIDA.

Wat dodelyk gerucht vliegt over uit den Noorden!
't Ontroert de harten, met verbaasheit, door deze Oorden!

Elk staat verzuft, als waar van een' Blixem-schicht,
Getroffen in het hart, verbleekt is 't aangezicht.
Myn' Grooten Huig is doot! ô pynelyke slagen!
Hoe kan myn oude ziel dien zwaren slag verdragen!
'k Heb zyn gezelschap meêr dan vyftien jaar gemilt,
En zyne wederkomfte is leêv'loos, in een Kist!
Ik hoopte dezen Zoon zou sluiten 's moeders ooggen,
En zyne ziele is, voor myn ziele, 't lyf ontvlogen!
Moest gy, ô Baltisch Meir! met ûw verwoede strant,
Hem dood'lyk matten af, en helpen aan een' kant!
Hem! die zo veel gevaars, en rampen is ontkomen?
Van Kogels, die hem hadd' het leven schier benomen;
Van Koffers, opgevult met een moorddadig vuur,
't Geen hem te morz'len had geslagen, in dat uur,
Indien de Hemel hem, uit alle die gevaren,
Niet had genadiglyk gered, en willen sparen.

WILLEM.

weeft;

Gedenk, myn's Broeders tydt, Mevrouw, is daar ge-
Hy gaf zyn Lyf aan de aard', de Hemel zynen Geest;

A

Wan-

Wanneer den tydt'er is, de Man moet aanstonts volgen;
 Vergeefs is 't weg te vliên, offchoon de doot, verbolgen,
 Zich voor 't gezicht vertoont; hy volgt ons over al,
 En niemant weet wanneer hy ons bestormen zal;
 Dan die een eindpaal heeft gestelt aan 't tyd'lyk leven.
 Des bidde ik, Moeder, wil tot stilte u toch begeben,
 Men houde, met den wil des Hemels, zich vernoegt,
 En zy te vrede, hoe hy 't met ons schikt, en voegt.

ALIDA.

Ik weet, wy moeten ons, naar Hemels wille, schikken,
 Niet murmureren, schoon zyn pylen ons verschrikken,
 Ook weete ik, als de lamp des levens zy gebluft,
 Den mensche eerst dan geraakt in eene stille rust,
 En is ontlaf van zorge, en veel bekommeringen,
 Die in dit leven ons, geweldiglyk bespringen,
 En moey'lyk maken, om te lopen 's levens baan;
 Die wel gestorven is, kleeft rouw, noch droefheit aan:
 Maar, die 'er overblyft heb dubb'le stof tot treuren,
 Vermitsme in onrust leeft, geen rust mag ons gebeuren,
 De rouw en droefheit, blyft de Vrienden by, in noodt,
 En die gestorven is, vindt ruste in zynen doot.
 Beschuldig my dan niet, om een langdurig klagen,
 Wyl ik gevoelt hebb' veele, en dodelyke slagen;
 Het roufloers is pas half versleten, 't welk myn lyf
 Bedekke, om mynen Man, of ik, rampzalig Wyf!
 Moet wederom myn leên met rouwgewaat bedekken;
 De muuren van myn Zaal, alom doen overtrekken,
 Met naar en droevig stof, om 't sterven van myn' Zoon.
 Ach! wie betreure ik 't meest! myn' Man, myn' Huw-
 lyks Kroon,
 Is van myn hooft gerukt; myn' luister; al zyn gaven,
 En vroomheit, leggen in het graf, met hem begraven.
 Hy beurde telkens op, in tegenspoed, zyn Vrouw,
 Wanneer ik neder lag, gedompelt in den rouw,
 Door wederwaardigheên, die dagelyks onze ooren,
 Met schrik vervulden, door (1) dootvonnissen te hooren,

(2) Ge-

(1) 't Onthalzen van Oldenbarneveldt.

(2) Gevangennis, en het bannen uit ons Lant,
 Zo menig Burger, en eerwaardig Predikant, ten;
 Zelfs (3) Raden uit den Raadt ook moesten 't Lant verla-
 Ontydig afgezet der Steden (4) Magistraten,
 En schoon dit lot niet is gevallen ons te beurt,
 'k Heb zwaarder slag gevoelt, en droever ramp betreurt,
 Om u, myn' groten Huig. O Zoon! wiens kindsche jaren,
 Al toonden wat voor vrucht uw' schrand'ren Geest zou
 baren,

Uw Meesters keurden u, in Naam en Daat zeer Groot;
 De Letter-oeffeninge u nimmermeer verdroot;
 Elk stont verwondert om uw doorgewrochte Schriften;
 Het allersynste Gout, gy van 't Spiljouter schiften;
 In zulk een teed're Jeucht; dees pas ontloke bloem,
 Vervulden School en Huis, met zynen lof, en roem,
 (5) Zelfs my hebt gy gebracht van 't dwaalspoor, en
 myne oogen

Geopent, om te zien hoe zeer ik was bedrogen,
 Gy helderde in my op, 't benevelde verstant; kant
 't Wiert vatbaar; zacht geleid, van de een' na de and'ren
 Des vloeds, waar over zelfs myn' Man my niet kon bren-
 gen, gen;

Zulks wou den Hemel, van myn' jongen Zoon gehen-
 En yder roemden toen de gaven van myn' Zoon,
 Voorpelden, hoe zyn hoeft zou pronken met de kroon
 Van Eer, wyl deeze kroon hy trachte na te spooren,
 Ja, tot den hoogsten staat was Huig de Groot geboren.
 Met wat genoegen, en hoe innerlyk verheucht;
 Verwachten wy te zien den loon van zyne deugt;
 Wy

(2) Onder dezen was De Groot, en Hogerbeets.

(3) Adolf de Waal. Van der Maale, en Brederode.

(4) In de meeste Steden van Hollant, wiert de Magistraat
 verandert.

(5) Zyn Moeder, in de Roomsche Religie opgebracht zyn-
 de, is, door de redenen van De Groot, Gereformeert, of Re-
 monstrants geworden.

Wy hebben ook gezien, van trap tot trap, hem reizen,
 Tot ampten van den Staat, maar, die my noch doen eizen,
 O Valsche flikk'ringe, en bedriegb'ren zonneshyn,
 Hoe hebt gy myne ziele ontrufft, met angst, en pyn;
 Met wat bekommering' versleet ik gansche nachten,
 Toen d'eerste Staats orkaan bestormden Hollants Mach-
 ten,

Wanneer ik dachte in wat gevaar hy was, (6) om 't ampt,
 Hem opgeleid; hy wierd, voor and'ren, aangeklampt,
 En moest voor Rotterdam zich in de bresse stellen,
 Maar niemant had gedacht, te zullen hem beknellen,
 Ter vrye dachvaart, in een naauw en eng vertrek.

'k Bezweek van schrik, toen ik 't bemerkte uit hun
 gesprek,

Gehouden met myn' Man; men wilde 't my ontveinzen,
 Maar haast ontdekte ik 't uit zyn droevige gepeinzen,
 Ook liep de maar, van zyn gevangenis' door 't lant;
 De schrik, en vreeze had my ganschlyk overmant,
 Wyl hy acht maanden, in 't onzoek're bleef besloten.
 Gy zyt getuigen, hoe de vreeze in 't hart vergroten,
 Wanneer men Barnevelt gevonnist had ter doot,
 En noch geen vonnis sprak, hoe't zyn zou met de G'oot,
 En 't dodelyk schavot men staan liet, ruim zes dagen,
 Op hoop, men om genad' hen smeeken zoude, en klagen,
 En dwingen, om te doen bekentenis' van schult.

Na noch tien weken, in een dood'lyk ongedult,
 G wacht te hebben, wierd' zyn vonnis opgelezen,
 En hy, ter eeuwige gevangenis' verwezen,
 Geen smeeken, geen beklag, of jammerlyk gewezen,
 Hun hart vermurwden, hy, en Hogerbeets, moest heen,
 Naar 't slot van Loevestein, en blyven daar gevangen.
 Weg was de hoope, om eens zyn vryheit weer te erlan-
 gen,

(Groot;
 Ik zwyge 't last'ren, 't welk men deede aan Huig de
 Dus was hy levende, in den kerreker, als doot.

PIE-

(6) Toen hy wierd Pensionaris van Rotterdam.

PIETER

ten?

Grootmoeder, waarom stort gy dus vergeeffche klag-
 Ik bidde u, hou toch op, verzwak niet meêr uw krachten,
 't Herdenken van dien ramp, zal u ter neder slaan;
 Begeef u tot de rust, ik bidde, laat u raân,
 Dit overdenken kragt die droeve wond weêr open,
 't Ontfelt myn harte; ik voel myne oogen overlopen,
 Van traanen, op 't verhaal van zulk een gruwelfuk,
 't Geen Vader dompelde in een' poel van ramp en druk-
 Ook kan 't herdenken, van die rampen, ons niet baten,
 Helaas! wy zyn hem kwyt, hy hebbe ons nu verlaten,
 Niet voor een' tydt, maar voor altoos; in de eeuwigheit,
 Mag men hem wederzien; daar is hem plaats bereit.
 Zo lange als Vader was in Loevestein besloten,
 Was hy in wezen, en men heb zyn' trooit genoten,
 Maar thans is hy niet meêr; helaas! hy is geweest,
 En niets blyft ov'rig dan d'onsterfelyken geest.

WILLEM

't Is waar, wy hebben reên ons zelve te bedroeven,
 Om zynen doot, licht wil den Hemel ons beproeven,
 Of wy gelatig zyn in voor- en tegenspoed;
 't Hart niet verheffen, door te grooten overmoed,
 In voorspoet; en te zeer niet leggen neêr geslagen,
 Wanneer de tegenspoed ons dreigt met onweersvlagen.
 Men denke, hoe de vreuchde ons schitterde uit het oog,
 Toen Zuster, door haar list, zo loffelyk bedroog,
 De wachters van haar' Man, en hielp hem uit zyn banden,
 En voerd' hem, in een Kist, wel verre in and're
 landen,

Men denk', hoe hoog den moed in onze harten klom,
 Toen mynen Broeder was in Vrankryk wellekom;
 Men stelde vast, 't was toen den tyt iets uit te werken;
 Ten nutte van 't gemeen, ten goede van den kerken;
 Noch meêr, toen gy hem zag, als Zweedfchen A. gezant,
 Met luister, Eere, en pracht, betreden Vrankryks lant,
 Men ftak de hoofden op; die zweegen, dorsten spreekken;
 Men zag zyn vyanden, in 't aangezicht verbleeken.

A 3

Die

Die van zyn gaven, en geleertheid waren wars,
 En zochten hem alom de voet te zetten dwars,
 Doch al om niet, wyl hy bevestigt wierde in Zweeden,
 Toen dorst men hunne trots, weêrom met voete treden:
 Wat Eeredichten zag men vliegen overal,
 Om zynen glory uit te brommen, zonder tal;
 Uit allen oorden zag men Brieven overvliegen,
 Van zyne waakzaamheit, niet licht in slaap te wiegen,
 Door hoofs Sirene zang, de listen van het Hof;
 Elk roemde zyne deugt, en sprak 'er van met lof.
 Hoe wierde ons harte toen gekittelt; met wat oogen,
 Aanzagme zyn geluk; en hen, die nu bedrogen,
 In hun verbeeldinge, hem dachten op den nek,
 De knie te zetten. maar, 't heeft alles zyn bestek,
 Hy is herroepen, en moest leggen 't ampt ter neder,
 En keeren ampteloos, terstont naar Zweeden weder;
 Van 't Hof, naar Rostok; en ten einde van zyn' loop,
 Geeft hy den geest; en ons ontvalt, met hem, de hoop,
 Van oit hem weêr te zien dit loff'lyk ampt bekleeden,
 Thans twaalef jaar door hem bedient, voor 't ryk van
 Zweeden;

Hierom zal 't belt zyn, zich te vreên te houde, en stil,
 En ons te schikken, naar 't besluit van 's Hemels wil.

ALIDA.

Moetme onverschillig zyn, wat ons mag overkomen?
 Geen vreugde in voorspoed, noch voor tegenspoed niet
 schroomen?

Moetme ongevoelig zyn, gelyk een' steen, of blok?
 En schudden 't mensch'lyke uit, als een' verleten rok?
 Dus is men slimmer dan een beest, dat toont meêdogen,
 Met zyne jongen, en wil tederlyk hen zogen,
 Wanneer zy tjanken naar de moederlyke borst,
 Zy laaftze met haar bloet, en lest den drogen dorst,
 En zy verheugt zich in het welzyn haar'er jongen,
 Dit zietme klaarlyk aan het speelen, en de sprongen,
 Die zy wel vrolyk, met, en om haar jongen doet,
 En neemtm' haar jongen weg, ze is treurig van gemoed,
 En

En snuffelt angstig, om haar beesjes weêr te vinden;
En zoude een' reed'lyk mensch zich, van dien plicht, ont-
binden?

ô Neen, het tegendeel, natuur den mensche leert.

WILLEM.

Dit is de mening niet, de rede slegts begeert
Gematigheid, in vreuchde, en droefheit. laat u raade,
En stel uw hart gerust; dit klagen kon u schaade.

ALIDA.

't Is onherroepelyk; het klagen doet geen baat,
Dit weete ik, 'k wil dan zyn te vreden in myn' staat.

T W E E D E T O N E E L.

WILLEM, PIETER.

Hebt gy geen tyding' van myn Moeder noch verno-
men?

WILLEM. men.

Niets, dan haar schryven, om op 't spoedigst' hier te ko-
PIETER.

My dunkt zy zoud' hier lang, voor Vader, kunnen zyn.

WILLEM.

Zich op te houden in dees' tydt, heeft geenen schyn,
(7) Het Spaa is niet zo wyt van Hollant afgelegen,
Of zy kan in dien tydt, doorreizen deeze wegen,
Ten zy een' toeval, door de kwaal der zy, belet
Te reizen, en haar dwingt te houden zich op 't bedd',
Gy weet, hierom moet zy de wateren gebruiken;
Maar zal, wen 't moog'lyk is, uw's Vaders oogen luiken;
Gy kent haar' vuur'gen aart, en innerlyke drift,
Hierom verlaat ik my volkomen op haar schrift.

PIETER.

Wy hebben Vader ook van dag tot dag te wachten,
't Moet

(7) Mevrouw de Groot was van Frankryk, met haare
Dochter, naar 't Spaa gereist, om de wateren te gebruiken,
terwyl haaren Man de reis aannam naar Zweeden.

't Moet reeds zes weken zyn, ja ruim, na myn gedachten,
 Dat zy, met Vader zich begeven hebbe in Zee,
 Des denke ik, kunnen zy haast ank'ren op dees ree.
 Ik beef, wanneer ik denk', hoe Moeder zal ontroeren;
 En vreeze dat de drift haar zinnen zal vervoeren,
 Om iets te doen, 't welk frydt met haare waardigheid.

WILLEM.

Men moet haar ondergaan met reede, en goed beleid.

DERDE TONEEL.

N. v. REIGERSBERGEN, WILLEM, PIETER.

N. v. REIGERSBERGEN.

Uw Moeder nadert ons, ze is omtrent hallef wegen,
 Den Leidſchen Dam, en Delft. gaat heene en trek haar te-
 gen;

'k Trof, in den overloop des Dams, haar aan. Zy kwam
 In ſtilte reizen, met de Schuit van Amſterdam,
 Ik ſpoede my voor uit, om haare komſt te melden,
 Opdat, ter wederzyds, gy niet te zeer ontſfelden.

PIETER.

k Bedank myn' Oom, voor dit wel aangenaam bericht,
 Ik vliege, en wensch te zien myn Moeders aangezicht.

WILLEM.

Wy zullen t'zamen u verzellen, haar ontmoeten,
 't Is, nevens u, myn' plicht, myn Zuster te begroeten.

T W E E.

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TONEEL.

MARIA, N. v. REIGERSBERGEN, ALIDA,
KORNELIA, WILLEM, PIETER.

Zyt welkom Dochter, van uw moeyelyke reis.
Gy ziet een treurvertrek, voor 't Koninglyk paleis,
't Welk gy, met uw' Gemaal, hebt twalef jaar betreden.
En gy, myn lieve Nicht, 'k omhels, met tederheden,
U in deez' droeven ftant, en algemenen druk,
Ons t'zaam getroffen door dit dood'lyk ongeluk.

KORNELIA.

'k Bedank Grootmoeder, voor uw ted're liefde plichten,
Aan my betoont, maar, Ach! zy kunnen niet verlichten,
Het neergeslagen hart, gedrukt door zulk een' laft,
Waar onder 't fmooren moet; de ramp ftraag hoger walt,
En zal ons eind'lyk, door benauwheit, overromp'len.

WILLEM.

'k Beken, dien ramp wil ons in z warigheden domp'len,
Ten zy we ons wap'nen, en daar rustig in voorziet.
Gedenk, wat ons gefchiet, aan and'ren ook gefchiet,
Wy allen moeten eens het tyd'lyk leven derven;
Wy zyn geboren om, op zynen tydt, te fterven; (aard,
Schoon d'een wat langer leeft dan d'ander, 't moet in de
Wat adem heeft, en 't graf, de ftoffe al t'zaam vergaart.
Hieromme is 't nutteloos in klagten uit te varen;
't Is wysheid, na de klagt, te kunnen weêr bedaren;
Dit wille ik hopen ook van Zusters grooten moed.

PIETER.

vloed,

Ach! Moeder ftaat verftomt; 'k zag lieft een' traanen
Ter neder vlieten, langs haar wangen, uit haare oogen,
Zulks zou verlichten 't hart; of is in u 't vermogen,

A 5

Zo

Zo groot, dat gy dien slag, dus licht verzetten kunt?
 Ach! Moeder! open toch den mond! ik bid! vergunt
 Uw kind'ren dezen troost, laat ons uw stemmehoren!
 Of 't harte zal in my, door ongerustheit, smoren.

N. v. REIGERSBERGEN.

Nu Zuster, spreek, ai! spreek! en geef uw' boezem lucht,
 Wil u ontlasten; 'k ben, met reën, voor u beducht.

MARIA.

Wat zal ik zeggen? 'k ben onmagtig om te klagen;
 'k Sta roereeloos; als van den donder neêr geslagen;
 De blixem stralen zyn gedrongen in myn hart,
 En hebben my verzengt; 'k gevoel de pyne en smart;
 Zyn vuur heeft opgelikt het tranenvocht der oogen,
 'k Hebbe, om te schreyen, en te klagen, geen vermogen,
 Al wat myne oogen zien verdubbelt myne rouw,
 Des is niets overig voor my, rampzaal'ge Vrouw!
 Dan slegts de dood. tot hem wil ik myn toevlugt nemen;
 'k Wil nimmer van myn' Man, myn' Grotius, vervree-
 men;

Vergeefs zyn uwe reën, ten troost slegts uitgedacht;
 Vergeefs't berispen; neen, zy hebb' op my geen magt;
 Staak uw vermaningen; 't zyn uitgedroogde bloemen,
 En zonder geur, hoe zeer ook and'ren op hen roemen,
 Myn zinnen zyn, om hen te ontfangen, onbereid;
 Bestraf my, lust het u, om myn' hartnekkigheid;
 Maar 't beste is, noch het een, noch 't ander te onder-
 winden,

Op dat ik my alleen mooge in my zelve vinden.

N. v. REIGERSBERGEN.

Zyn dit nu tekens van dien wonderlyken moed,
 Alsins betoont, in zo veel ramp, en tegenspoed?
 Welaan, men laat dan af van troosten, en vermanen;
 Men verge u niet, uw hart te ontlasten, door uw traanen;
 'k Berispe u niet, ô neen, uw doen men niet bestraf;
 Vaar voort; volg uwe drift; wilt ylen naar uw graf;
 Laat uwe kinderen, die van u zyn geboren,
 Ontbloot van's Vaders steun, in hunne elenden smooren;
 Ver-

Verfmaat, verſchopt, gehoont, omz werven, tot een loot,
 Uit 's vyants vuurroer, hen zal brengen eens ter doot;
 Laat alles lopen; wil uw kind'ren geenszins redde,
 Uit hun beſlomm'ring; zien niet om naar 's vaders wedde,
 En de achterſtallen, die noch blyven onbetaalt,
 Te Rotterdam, wengy maar ſlegts ten graave daalt:
 Zal dus een Moeder, die van d'avont tot den morgen,
 Plag, onophouwelyk, voor Man en Krooſt te zorgen,
 Wiens naam beroemt is door het lant, en wond'ren moed,
 Dus laf, dien grooten naam vertreden met den voet?
 En aan 't geſlacht', hier door, een vuile kladde vryven:
 Dit 's die manmoed'ge Vrouw, die wondere bedryven
 Heet uitgevoert, maar, 't was om 't tydelyk genot;
 Dus wordt uw' grooten naam veracht, van elk beſpot.

MARIA.

Houd op; het is genoeg; een' ſtraal kooft uit den hogen,
 Ter nederschieten, en te ſikk'ren in myne oogen;
 Ik voel verand ringe in 't inwendige geſtel;
 Her liefde vuur begint te ontvonken; 'k voel' hoe ſnel
 't Wordt aangeblazen, door de Moederlyke driften;
 En 't kooft myn zelf belang, van kind're liefde, ſchiften.
 Myn Kind'ren, zyt geruſt, ik voel myn' moed herleeft:
 'k Ben weêr uw Moeder, in wiens aderen noch z weeft,
 Dien levendigen geeſt, om voor u uit te voeren,
 Wat tot uw voordeel ſtrekt. 't hart ſtilt van 't zwaar be-
 roeren,

Waar door 't was in geen' ſtaat, om onderſcheidelyk,
 Te ſchiften 't goed van 't kwaad; maar thans wil ik een
 blyk

U toonen, hoe ik my als Moeder zal gedragen: (gen,
 Dit 's wel den zwaarſten ſlag van al myn noodtlots ſla-
 Doch, 'k zal met lydzaamheit myn noodtlot ondergaan,
 En neemen Moeders, en des Vaders zorg nu aan;
 Als Moeder, zal ik u met myne vleug'len dekken;
 Als Vader, wille ik u ten ſtut en ſteun verſtrekken;
 Hebbe ik dry jaren met uw' Vader doorgebracht,
 In 't ſlot te Loeveſtein; Hebbe ik verblind de wacht,
 En

En hem, voor boeken, uit zyn kerreker doen dragen;
 Hebbe ik hem in zyn vlucht verzelt, zyn's levens dagen;
 Hebbe ik, en zoet, en zuur, gelykelyk gedeelt,
 Met uwen Vader, 'k zal ook toonen, dat noch speelt,
 Die zelve zucht in my: thans daalt zy op myn kind'ren,
 Niets, niets is magtig, om die zucht te doen vermind'ren;
 'k Heb menigmaal gevoelt het wisselig geval,
 Ook in myn kind'ren; dat byna hen bragt ten val.

(8) Zelfs toen uw' Broeder, door zyn dapperheit te
 toonen, Ionon,

Den arm vermorzelt wiert; 'k zag hoe't geval koomt
 Die naar de krygseer streeft, met eenen helden moed;
 Hem hadde schier de doot verplettert met den voet,
 Door 't open barsten van zyn wonden, en genezen,
 Wiert wel zyn dapperheit, van yder een geprezen,
 Maar 't kost' hem al zyn goed, alleen zyn slegtite kleed,
 Was overig, en tot vermeerding' van ons leet, (vangen,
 (9) Uw' jongste Broeder wierde ook kortst hier na ge-
 En om de vryheit hem weêrom te doen erlangen,
 Moest duizent guldens, voor de lossing', zyn getelt,
 Men heeft, met dankbaarheid, aan hen gezonden 't gelt,
 Waarop hy eind'lyk wiert verlost, en weêr ontslagen,
 Doch, hy volharde, om zich in d'oorlog te wagen,
 (10) En wierd ten tweedemaal gevangen, in den slag;
 In wat benauwtheit was myn ziele, nacht, en dag,
 Niet wetende, of hy was te vinden by de doden,
 Of levenden, tot hy, door een van zyne boden,
 Ons liet berichten, hoe hy weêr gevangen was.
 Doch, wyl veel vyanden, ook waren op dat pas

Ge-

(8) Kornelis de Groot wiert in eenen slag zwaar ge-
 kwetst aan den Arm, dienende als Ritmeester, en, door
 her ontspringe der wonde, in gevaar van 't leven te ver-
 liezen.

(9) Dirk de Groot wiert van de Beiersche gevangen,
 dienende als Ayde de Camps, onder de Maarfchalk de
 Guebriand.

(10) Dienende toen onder den Hartog van Anguin,

Gevangen, wiert hy voort, uit zyn gevangenisfe
 Gewisselt, en verloft. hier uit men licht'lyk gisse,
 Hoe myn gemoed, en hart was in dien tydt gestelt.
 En noch onthouden zy zich in het oor'logs velt;
 En stellen staag zich bloot voor duizenden gevaren.
 Ach! hoe zal deeze slag hun krygsmans hart bez waren!
 Dit alles hebbe ik, met een onverschrikten geest,
 Verzet; verdragen; maar, dees' slag treft my het meest.
 'k Wil echter, naar myn magt, my zelve'er tegens zet-
 ten,

En op het wêlzyn van myn kind'ren naarstig letten;
 Ik hoop, de Hemel zal my sterken, door zyn magt,
 Wanneer het lichaam, voor myne oogen wordt gebragt.
 Hebt gy geen tyding' van zyn overkomst vernomen?

WILLEM.

Men denk van uur tot uur, zy zullen zyn gekomen,
 Vermits hen weêr en wint is gunstig naar ons lant.

ALIDA.

'k Wil order stellen, om den omslag aan een' kant (ken.
 Te ichikken; volg my zoone, ik hebbe u iets t'ontdecke

T W E E D E T O O N E E L.

MARIA, N. v. REIGERSBERGEN, KORNELIA,
 PIETER.

MARIA. trekken?
 Denkt gy op deezen dag naar Schravenhaag te
 Myn' Broeder? zeg my eens, wat zegt me van myn' Man?
 Nu hy is levenloos?

N. v. REIGERSBERGEN.

De Nydt, en Laster, kan
 Hun logen gif, noch niet besloten in zich houwen,
 Zy knagen 't dor gebeente, en hunne gal zy spouwen,
 Op d'uitgang van den Man, en 't wort' len met den doot;
 Men staat verbaast, om 't geen men uitbrakt, valsch,
 en snoot,

Al

Al plumpe logens, zy thans dichten, elk byzonder,
 (11) De een zegt, hy is op zee verplettert van den don-
 Een ander, dat hy is gestorven een Papist, der,
 Of, als een' mensch, die van Geloof, noch Kerkdienst
 wilt,

Gelyk vry-Geesten, die met alle Kerkdienst spotten;
 Zyn zielarts zelfs was een dier beuzelende zotten,
 En daarom draaide hy den Man zyn rugge toe,
 En zeide niets, dan, ik versta u niet, maar hoe
 Valschaardig, en hoe boos zy zulks verdichten, ten.
 Getuigt dien (12) Leeraar zelve aan ons, in zyn berich-
 Den laster zegt, hy wou geen schultbelyd'nis doen;
 Den Leeraar schryft, hy deedze oprecht, en vroom, en
 toen

Bereid' hy zich ter doot, zo 't bleek, gezont van oordeel,
 Waar door hy, stervende, gemoot niet luttel voordeel.
 De besten zeggen, hy 's gemartelt door een koorts,
 Zo heet, dat zy 't gebeente uitmergelde, en hem voorts,
 Met eene onlybre pyn, de ziele uit 't lyf deed braken.
 Maar, lout're valscheit; neen, geen koorts kwam hem
 genaken, staan,
 't Was enkel zwakheit; uit vermoetheit 't eerste ont-
 Die uw' Gemaal den weg van allen vleesch deed gaan.
 In stillen uitgang, heeft hy zich op reis begeven,
 Naar de eeuwigheit, dus heeft de Groot geëindigt 't le-
 ven.

MARIA.

Dit stelt myn hart geruft; men woelt noch na zyn' doot;
 Men scherpt de tanden, om te knabb'len aan de Groot;
 't Was niet genoeg, myn' Man in banden vast te klui-
 ren,
 Zy willen, na zyn' doot, noch zynen roem verduist' ren,
 Vaar voort, maar 't is vergeefs, ô wrevelig geslacht,
 Wat

(11) Deeze geruchten wierden van zyne vyanden in
 Holland verspreid.

(12) Uit een Brief geschreven van den Heere Qui-
 storpius.

Wat gy u onderwint, wyl hy uw trots belacht.

N. v. REIGERSBERGEN.

Maar and're, met de Penne, alom zyne uitvaart vieren;
De Lykgedichten zietme in Hollants steeden zwieren;
Elk stort zyn traanen op het graf van Huig de Groot;
Elk roemt's Mans deugden, en besterft om zynen doot;
't Lant keurt me onwaardig zyn gebeente, om hier te
rusten,

Wyl 't hem verbande, en zwerven deede in and're kus-
sen yder wenscht, dat de aarde op hem zy licht, en zacht,
Wanneer dien Grooten Man ten graave zy gebragt;
En uit die grafstaarde op moog schieten wysheits bloe-
men,

Die's Mans Geleertheit, en zyn wond're gaven roemen:

PIETER.

Zelfs een'ge Staaten van 't Vereenigt Nederland,
Vermelden zynen lof, en roemen zyn verstant.

(13) De Griffier Ruifch beklagt zich aan den Heer van
Baarlen,

Hoe nu vermorzelt zyn die heerelyke Paarlen,
Waar van men in 't heelal geen wedergade vond,
Wanneerze vloeiden uit de Groot's geleerden mond,
Hy moedigt hierom aan, door aandrang een'ger Leden
Der Heeren Staaten, om zyn gaven te belteden,
Tot lof, en luister, van den allergrootsten Man,
Die de aarde oit heeft betreën, of oit betreden kan:
De Heeren Westerbaan, en Heinsius, en Vondel,
En Brandt, trompetten uit zyn' lof, wat waart een' bon-
Zag men de Schriften, vol van zynen lof, by één, (del,
Waar in hy wordt geroemt, en 's lasters trots vertreën,
Zy vliegen over, zelfs uit andere gewesten,
In rym, en onrym, en vervullen Hollants vesten.

KOR-

(15) De Griffier Ruifch verzocht, op 't aanmoedige van
eenige Leden der Heeren Staaten, van Baarlen, Professor
der Welsprekenheit te Amsterdam, den Heere de Groot,
door zyne Schriften, te vereeuwigen.

KORNELIA.

Wat is 't me een vreuchde, noch te horen, na zyn' doot,
 Den lof uitgalmen van myn' Vader, Huig de Groot.
 Dien zelve lof, die hy verdient hebbe in zyn leven, (ven.
 Wordt thans, ten rechte ook na zyn' doot, aan hem gege-
 (14) De schrand'ren Richelieu waardeerde in zynen
 tydt,

Dry Mannen, die de pen geleerd'lyk voerd', om strydt,
 En heer'lyk munten uit in hun doorwrochte Schriften,
 Wyl elk het edelste, uit de beste Schryvers, ziften,
 Die Mannen waren Huig, Salmasius, en Bignon,
 Al de and'ren waren slegts als Starren, by de Zon.

PIETER.

Den Drossaart Hooft noemt hem d'opdelver van de
 De zon van Hollant, en Monarch der waare wysheit.
 (16) Een ander zegt, hy was den allergrootste helt,
 Onvergelykelyk by alle in 't Lettervelt;
 Wysheits Orakel, en het wonder veeler Eeuwen.

MARIA.

Vergeefs is 't lasteren, en al hun valschlyk schreeuwen,
 Zulk een getuig'nis hen, in 't lasteren, verstomt.

N. v. REIGERSBERGEN.

(17) Baillet, op zyne snaar, noch hooger toonen bromt,
 De Groot was groot, zegt hy, byna in allen delen,
 Alle and'ren met hun' geeft, slegts op één voorwerp
 speelen:

History kundig; in de rechten doorgeleert;
 't Gewyde Boek zyn ziele en zinnen overheerd',
 Dicht-

(14) Richelieu, eerste Staats Minister in Vrankryk,
 zoude dit gezegt hebben.

(15) Hooft, Drossaart van Muiden, den beroemsten
 History Schryver van zynen tydt.

(16) Casper Barthius.

(17) De Heet Baillet, getuigt zulks in zyn Boek, ge-
 naamt Oordeelen der Geleerden, over de voornaamste
 werken der Aucteuren.

Dichtkundig; en een groot verbeteraar der schriften,
Van de oude Schryvers; hy het goede uit 't kwaade schif-
ten,

In 't kort, van welk een zy men Grotius beschouw',
In allen delen was hy doorgeleert, en trouw;
Erasmus, en de Groot, doen Hollants roem opstyg'ren,
Tot in den hoogsten top; wie kan die eer' ben wyg'ren?
Wen ik de eertek'nen, en den roem van zynen naam,
Aan u verhaalde, die vermelde koomt de faam,
Wy hadden, tot dit werk, den ganschen nacht van noden.
Was hy in 't Heidendom, ze zoude hem vergoden;
Men stelt hem hoger dan een' Varro, Cicero,
Een Schaliger; die Vorst der wyzen moet, hoe no,
Ook voor hem wyken; hy verdooft de (18) Lipsiussen,
Salmasiussen, en de Casauboniussen,
Zelfs Vossius. in 't kort, hy wist alleen veel meêr,
Dan hondert andere Geleerden t'zaam'; een eer',
Die verre boven 'tpeil der wyzen was uitsteekent:
Zy waren 't siraat van hunne eeuw; hy wiert gerekent,
Te zyn een Monster van Geleertheit, wyl hy was,
't Diepjt doorgedrongen, in der wysheits zuivre plas:

DERDE TONEEL.

WILLEM, MARIA, N. v. REIGERSBERGEN,
KORNELIA, PIETER.

WILLEM.
ô Spyt; ô hoon; wat schand zal ons noch overkomen?

MARIA.
Wat schant! wat is 'er gaans?

WILLEM.
'k Heb uit een' Brief vernomen,
Hoe 't doode Lichaam is gebragt te Rotterdam,
En in de haven legt.

M A.

(18) Beroemde Letterhelden in dien rydt.

B

MARIA.

Wel nu, wat maakt u gram?
Is dit nu hoon en spyt, om dus te zyn verbolgen?

WILLEM.

Neen, maar de Schipper wil het Lyk niet laten volgen,
Voor dat hy is betaalt, hy hebbe op 't Lyk (19) beslag
Doen leggen.

KORNELIA.

Wedervaart ons zulks, op d'eersten dag!
O Hollant! zoekt gy noch den Dood te onderdrukken,
Voorspeltge niets aan ons, dan rampe, en ongelukken?

MARIA.

Waarom de Schipper niet terstont zyn vracht betaalt?

WILLEM.

't Schynt, 't heeft de Heeren aan de penningen gefaalt.

N. v. REIGERSBERGEN.

En hadd' hy geen geloof by ymant van zyn vrienden,
Die in verlegenheit, met hunne beurs, hem dienden?

PIETER.

Dus gaat het, vindme zich in een verlegenheit.
Wel aan, men maake zich, ter lossinge, bereid.

MARIA.

'k Wil meede gaan, en zal aan hem het vrachtgelt tellen.

WILLEM.

Neen, blyf by Moeder, zyn gezicht zou u ontstellen,
Wy zullen t'zamen, om het Lyk te halen, gaan.

MARIA.

Wel spoed u, 'k blyf dan hier, ik wil me laten raan.

D E R

(19) Wanneer het Lyk van de Groot te Rotterdam kwam, liet de Schipper het voor de vracht arresteeren.

Koft gy den Schipper niet de vracht van 't Lyk betalen?

J. V. REIGERSBERGEN.

Gelt had men niet; men kon 't ook uit geen koffers ha-
Wyl zy verzegelt zyn; men bood den Schipper aan, (len,
Om, nevens 't Lyk, met ons, van Rotterdam te gaan,
Naar Delft, men zoude daar hem mildelyk beloonen,
Maar dezen styloor zich, weerbaftig kwam te toonen,
En stapte uit 't Schip; belaste aan 't volk, met onverftant,
Dat niemant aan het Lyk, zou hebben zyne hant
Te slaan, voor hy zyn vracht, ten vollen hadde ontfan-
Wy ondertuffchen zyn in hartelyk verlangen, (gen;
Om voort te raken, kwam hy weder, lei beflag
Op 't Lyk en goet, en wou niet luiff'ren naar verdrag,
Dit drong Heer Krommon, zulks aan Grootemoer te
fchryven; geryven,
'k Vroeg aan Heer (20) Zwaardekroon of hy ons wou
Met deeze penningen, ter loffinge van 't Lyk,
Dien Heer ontzette zich om dit geval, ten blyk
Hier van, deed hy het gelt terftont den Schipper tellen.

MARIA.

Dit's uitgedacht, alleen om ons op nieuws te kwellen,
Hier onder hebben wis meêr anderen geroeit;
Dien ouden wrok en haat, noch al by veelen broeit;
Doch, laat zyn Vaderlant hem, na zyn'doot, mishand'len,
Zyn'Naam zal luiff'terryk, door and're landen wand'len.

KROMMON.

Hy heb zyn Vrienden, en begunft'gers overal,
Maar ook zyn Vyanden, in overgroot getal,
By uiff'tek wort De Groot geroemt, als een' Geleerde,
By uiff'tek wort hy weêr verdoemt, als een' Verkeerde;
Men heb te Roftok zel v' hier van gezien een blyk,
Hoe zy gehandelt hebb' het ingewant van 't Lyk.

MA-

(20) Hendrik Zwaardekroon, Vader van Petrus Zwaardekroon, Schoonvader van den Heere Caspar Brandt, gaf, op het verzoek van Jan van Reigersbergen, het gelt aan den Schipper, om het Lyk te ontfaan.

MARIA.

Wat is 'er dan geschiet? wat is hem wedervaren?

KROMMON.

Men hadde 't lichaam, om voor 't rotten te bewaren,
Doen op'nen, en 'er uitgehaalt al 't ingewant,
Men sloot het in een Bus, en plaatsten 't aan de kant,
Ter slinkerzyde van het Koor, daar 't wiert begraven,
(De Kerrekmeesters van de Domkerk, gunstig gaven
Ons hun bewill'ginge, om 't te leggen in hun Kerk.)
Maar naauw'lyks was verricht dit cereelyke werk,
Of 't kwam ter ooren van een deel heethoofd'ge (12)
kwanten,

Die uit een domme drift, zich zelv' hier tegens kanten,
Hun blinden yver dreef zeer onbesuift hen voort,
Zy schreeuden, 't was een zaak verfoey'lyk, noit gehoort,
Het ingewant eens Mans, verdacht in Leer en Zeede,
Ja, onrechtzinnig, hier te gunne een heil'ge steede,
En bragten 't zelfs zo ver, dat 't ingewant, by nacht,
Wierd stil ontgraven, en weêr elders heen gebracht.

MARIA.

Noch pikt den Arent naar Prometheus ingewanden;

KROMMON.

Dus kwam dit bitt're volk zyn Lever aan te randen;
Maar als dit ruchtbaar was geworden, wiert die daat,
Als onbetamelyk, gekeurt ten hoogsten kwaat,
Voornamentlyk (22) by hen die 't Hooge School betre-
den. Zy

(21) Eenige yverige Lutherische Predikanten stelden
zich 'er tegen, zeggende, 't was ongeoorlooft een' Man
van een onrechtzinnig gevoelen, in eene heilige plaatze
te begraven, en bragten het zo verre, dat het Ingewant
opgegraven wierde, en elders gelegd.

(22) De Studenten rotten by een, en haalden 't Inge-
want weder uit het Graf, en begroeven 't met staatsie an-
dermaal in de Domkerk, met bedreiginge, indien zy het
daar niet lieten rusten, zy hunne goederen zouden pak-
ken, en elders henen gaan; door welke bedreiginge het gerust
is blyven leggen.

Zy hebben dezen hoon, en schande niet geleden,
 Het was verfoeyelyk, te spuwen 't bitt're gif,
 Riep elk, op 't ingewant van 's Mans verdorde rif,
 Die zeer voortreffelyk 't Gezantschap, zo veel jaren,
 Met roem bekleed hebbe; en te meer, wyl velen waren
 Van oordeel, dat hy was den grootsten van zyn' tydt,
 In alle wetenschap; 't was schande, haat en nydt
 Te toonen, op des Mans doorluchte en groote gaven,
 Voor 't minst, men moest, met hem, dien haat in 't graf
 begraven.

Dus kwamenze in een' drom ter plaatze, die besloot
 Al de ingewanden van den grooten Huig de Groot, (de,
 En haalden ze 'er weêr uit, begroeven, naar zyn waar-
 Met staatsie 't ingewant, weerom in Domkerks aarde,
 Ja, met bedreiging', zo men 't wederom ontruff',
 Zy 't School verlaten wiide, en gaan naar zulk een kust,
 Daar stil, naar hunnen doot, Geleerden mogten rusten,
 Dus stilden eindelyk hun woên, in Rostoks kusten;
 't Blykt, dat hy overal zyn' vyant hadde, en vrintd,
 Van eenige gehaat, van anderen bemint.

T W E E D E T O N E E L.

N. v. REIGERSBERGEN, MARIA, J. v. REI-
 GERSBERGEN, KROMMON.

N. v. REIGERSBERGEN.
Myn Zuster wapen u met moed; zy niet verslagen;
 Wyl 't Lichaam van uw' Man nu word naar huis gedra-
 Men zal al 't and're goed Scheep laten, dezen nacht, (gen,
 Het werde op morgen, als het dag is, hier gebragt,
 'k Moest u dit melden, om niet al te zeer te ontstellen.

MARIA.

'k Heb my gemoedigt; 'k zal me nergens meêr om
 kwellen;

Hy kome, ik zal hem zien. zyn zinspreuk is wel waar,
 (13) *Het*

(23) *Het uur snelt voort.* zo wel in rampen, en gevaar,
Als voorspoed, 't gaat voorby al wat ons koom te ont-
moeten;

En schoon den eenen ramp volgt d'ander op de voeten,
Zy snellen al voorby; tot eindelyk den doot,
De tydt des uurs snyt af, ter ruste in d'aardryks schoot.

KROMMON.

Daar zynze, ik hoor gerucht.

DERDE TONEEL.

N. v. REIGERSBERGEN, MARIA, J. v. REI-
GERSBERGEN, KROMMON, PIETER, WIL-
LEM. *De Groot, word gedragen in een witte
Kist, het deksel Koffers gewyze verbeven, aan
de hant, door zes dragers, in 't zwart ge-
kleed, en in 't midden der Zaal, op
twee Schragen neder gezet.*

MARIA.

O ntsluitze, en open 't deksel;

(2.) 'k Zie levendig noch in zyn Wezen, 't schoone af-
trekfel,

Van 't deftig aangezigt, door *Mievelvt gemaalt,
Mar, van zyn frissche verw, thans doodsche bleekheit
straalt; loten;

Zyn glinst'rende oogen, donker Blauw, zyn nu ge-
En't hair, eerst tusschen blond en bruin, isthans ver-
schoten,

En zrys geworden, door de zorge, in zynen druk;
Zyn'

(3) De Groots zinspreuk was, RUITHORA.
Het uur snelt voort.

(2) Afbeeldinge van zyn Lichaams gestalte.

*Mievelvt, voornaam Plaatsnyder, die de Groot ge-
tekt hebbe.

Zyn' vast geflote leên, zyn nu verftyft, ô ftuk! (gen,
 Gevormt van Vrouw Natuur, zo ftark in 't lopen, fpijn-
 En 't wand'len, als een' menfche oit was in zulke dingen;
 Zyn deftigheit men zag in d'opflag van het oog;
 't Bevallige gelaat elks harte naar zich toog;

Dit alles zwichte voor de fchoon' hoedanigheden,
 (25) Van zyn Gemoed, althans ernfthaftig in zyn reder;
 By Vrienden vrolyk, en gefpraakzaam; milt van aar,
 Aan den behoefligen; de oprechtheit was gepaart,
 Met onverbreekb're trouw; gemeenzaam met een yder,
 En fchoon de Vrientschap van zyn' Vriend van hem ver-
 Hy wilde, eêlmoediglyk, dit alles overzien, (wyde,
 Verdragen, en hen zelfs de voor'ge vrientschap biên;

(26) Dit is gebleken, hoe onwrikbaar deze liefde,
 By hem gebleven zy, die voormaals 't harte griefde,
 Ten nutte en voordeel van 't geliefde Vaderlant,
 Hy wees, wat ftrekken kon tot nadeel, van de han,
 Zelfs in die tyden, toen hem 't Vaderlant verdrukte;
 En hy, in ballingschap, voor zyne wreedheit bukte;
 De aanbiedingen, die hem in Vrankryk zyn gedaan,
 Om iets te ontdekken, zou 't gemoed doen overslaa,
 't Welk min ftantvastig was, dan 't zyne, en om don
 zwenken, krenkē.

Maar neen, niets wild' hy doen, 't geen 't Vaderlant kon

WILLEM.

Zy doen hem onrecht, die hem by (27) Themiftocles
 Gelyken; dees' had wel de Atheneren een les
 Gegeven, en zyn' raad, tot hun behoudeniffe.

Hy

(25) Afbeeldinge van zyn gemoeds hoedanigheden.

(26) Hy heeft, in Ballingschap zynde, althans de
 Eere en Achtginge van 't Vaderlant behartigt, nooitiets
 willen ontdekken tot zyn nadeel, fchoon hem groote gif-
 ten wierden aangeboden, 't geen ook de voornaamfte ree-
 den is geweeft, waarom hy de eerftemaal Vrankryk heeft
 willen verlaten.

(27) Themiftocles, Veltheer der Atheeneren.

Hy vluchtte meede uit dwang, wel met een rein gewiffe,
Maar tot zyn' Vyant! zulks deede ook (28) Coriolaan,
Doch ongelukkig is 't hen beid' hier na vergaan.

(29) Alcibiades, kon hem eenigzins gelyken, ken,
Die, in zyn Ballingschap, in 't minst geen' haat liet bly-
Ja, zelfs hen van den vloek ontsloeg, als hunnen vrient,
Om zulk een daad, die op hen had den Vloek verdient.

En, (30) ook Aristidés; die wenschte, in zyn gebeden,
Het mogte Athene noit berouwen, noch zyn leden,
Te hebben hem, hoewel onschuldig, weg gejaagt.

(31) En Phocion, hoe zeer den Raadt hem had geplaagt,
Beval zyn' Zoon, niet aan 't voorledene te denken.

(32) Rutilius wou slegts niet weder omme zwenken,
Toen hy herroepen wierde uit zyne Ballingschap.

Die evenaart hy, maar, in eenen hoger trap.

(33) En Scipio ontzeide aan 't Vaderlant zyn beenen,
De Groot wil zyne stof, met 's Vaderlands verëenen.

Men wyte 't Vaderlant niet wat 'er in geschiet;
Het Vaderlant lyd zelfs meermalen groot verdriet,
Wanneer men Hollants Maagt wil in haar' Tuin ver-
krachten;

Dit was gewortelt in zyn harte, en zyn gedachten.

De snoo Tryannen, tot wel dertig in 't getal,

Die in Atheene woede, en bragten 't volk ten val,

Was zelfs Atheene niet. en (34) Cicero noit achtte, (te,

Hen 't Roomsche volk te zyn, dat hem te onder bracht-

Zyn Huis omwierpen, en verklaarden hem onwaart

't leven, maar het schuim des volks, van bozen aart-

't Was niet zyn Vaderlant, sprak hy, dat my doet lyden,

Neen,

(28) Coriolaan, Veltheer der Romynen.

(29) Alcibiades, Veltheer der Grieken.

(30) Aristidés, Veltheer der Atheneren.

(31) Phocion, Veltheer der Grieken.

(32) Rutilius, Veltheer der Grieken.

(33) Scipio, Romyns Veltheer.

(34) Cicero, Rooms Orateur.

Neen, 't waarde Vaderlant lyd met my, in dees tyden.
Ik zocht myn Vaderlant, in zyn' aalouden stant
t'Herstellen, hierom lyde ik met myn Vaderlant.

PIETER.

Laat Vader 't tegenbeelt van (35) Vinius verftrekken;
Ter doot gevonnift, wift zyn Vrouwe hem te trekken;
Uit zyn gevaar; door moed, en wel bedachte lift,
Sloot zy hem meede, als gy Vrouw Moeder, in een Kift,
En liet, als waar' hy doot, in 't openbaar begraven,
Terwyl verburg zy hem by één van hare flaven,
Tot, ten geleg'nen tydt, zy hem te voorschyn bragt,
Aan Vorft Augustus, in de Kift, zeer onverwacht.
Hy prees haar liefde, en schonk aan Vinius genade.
(36) Miltiadés kan ook ons komen noch te staade,
Tot onzen trooft; hy wiert verwezen, zonder fchyn
Van misdaat, en moest meede in 's kerkers banden zyn,
Dit was den loon, dien hy om 't yv'ren kwam te ontfan-
gen;

Voor Griekens vryheit moest'hy eeuwig zyn gevangen.
Ook week (37) Metellus noit van 't rechte padt, één'
voet;

Te kloek was zyn verftant, al 'tedel zyn gemoed;
Wanneer hem't Roomsche volk verbanden uit den lande,
Om zulks terek'nen tot zyne oneer, hoon, of schande,
Want, toenze weder hem herriepen, in de ftadt,
Vergat hy 't ongelyk, en volgden hen op 't padt.
Laat dit zyn onzen trooft. De vaderlandfche flagen,
Moet hy, die 't meeste voor de vryheit waakt, verdragen,
Dit is der vroomen lot, 't valt de eedelfte te beurt,
En Hollants Maagt hebb' zulks al menigmaal betreurt.

N. v. REI.

(35) Vinius, was ter doot gevonnift, ten tyde van het
Roomfche Drymanschap, Augustus, Anthonius, en Le-
pidus.

(36) Miltiadés, Veltheer der Grieken.

(37) Metellus, Veltheer der Romynen.

N. v. REIGESBERGEN.

Ja, meêr dan al te veel, hier zag me een' bloetraad span-
Van Hurelingen, en bloedorstige Tyrannen, nen,
Die Hoorne, en Egmont, met meêr and'ren, bragt ter
doot.

Het is aanmerk'lyk, op den dag, wanneer de Groot
Gevonnist wiert, 't was daags voor Pinxter, was 't gele-
Net eenen vyftig jaar, toen Egmont kwam getreden, (den,
Met Hoorne voor dien raadt, daar 't vonnis wiert geveit,
En daad'lyk uitgevoert, door openbaar geweld.

Dit was hun' Loon; men kreet hen uit voor Inoo'Rebellen,
Wyl zy zich wilden in de Bres, voor vryheit, stellen.
Ook 't Leven, en 't bedryf des Mans, is zonderling;
Men heb gerekent, toen de tydinge ik ontving,
Van zynen doot, dat juist dien droeven dag verjaarde,
Van zyn Gevangenis, die 't harte zo bezwaarde.

KROMMON.

't Is waar, myn' Heer, maar 't hangt slegts af van 't los ge-
lk kan niet zien, dat iets zich hier ontdekken zal, (val,
Als een verborgenheit, van zonderlinge werken;
Want niemant kan hier in, ten voordeel, iets bemerken,
Of schoon 't toepass'lyk is, wat voormaals is geschiet.
Al wat geschiet, verjaart, trest ons een groot verdriet,
Men overreken dan wat and'ren is weêrvaren,
Om juist zyn ongeval, met dezen tydt te paren,
En hierom drait, en buigtme den verlopen tydt;
't Schynt dat men glory stelt, wanneer men mede lydt,
In zulk een' tydtstip, als zy hebben toen geleden (den,
Doch 't was zo, wie kan zien, door een'gen schyn van re-
Dat hier iets zonderlings in opgesloten legt?

J. v. REIGERSBERGEN.

Voor 't minst, dit 's zonderling, en deeze rede is echt
Hy wierd gevangen in dien tydtstip, door de Grooten,
En thans, door groter magt, voor eeuwig opgesloten,
In het gevangenhuis des doots. men voerd' hem uit
Het Slot van Loevestein, in eene Kist, thans sluit
Men hem weêr in een Kist, om noit 'er uit te komen.
Toen

Toen hadme, om vry te zyn, dit middel ondernomen,
 't Gelukte hem, hy kwam 'er uit in vryer lucht;
 Thans blyft hy eeuwig in dit dodelyk gehucht.
 Uit d'eerfte Kerker wierd' hy, als op nieuw, geboren;
 In dezen Kerker moet hy blyven, en verfmoren.
 Toen is hy midden door zyn vyanden ontsnapt;
 Nu heb zyn' Vyant hem, op 't onverwagts betrapt.
 Hy was gevonnist om te leven, niet te sterven;
 Nu is zyn vonnis, om het levens-licht te derven.
 Toen moest' hy leven, om te sterven in de pyn;
 Nu sterft hy, om van pyne éénmaal verlost te zyn,
 En, door dit sterven, eens geruft in vreugt te leven,
 Des stierf hy levende, om ter doot zich op te geven,
 Hy sloot voor dezen op de sloten, door een list,
 Thans heeft hy 't slot des doots ontsloten, in zyn kist.

MARIA.

Maakte ik een tegenstel, van alle lotgevallen,
 Waar zoude ik eind'gen, waar beginnen van die allen?
 Zyn Vaderlant was hem ontrouw; maar hy getrouw;
 En zyn getrouwheit vond hy weder in zyn Vrouw.
 Terwyl hy arbeide om de Vryheit te onderschragen;
 Wiert zyne vryheit hem benomen. 'k heb verdragen;
 Om zyne vryheit weêr te erlangen, dat men my,
 Myn vryheit roofden, en sloot op in 't slot, daar hy,
 Drie Jaar gevangen was geweest. Om lucht te ontfangen;
 Moest hy veel nauwer, en benauwder zyn gevangen.
 En door zyn wachters zelf, die gaven op hem acht,
 Van 't bange en naare slot, in vryheit zyn gebragt.
 't Was billyk, wyl 't geweld hem onverwacht bekneldde,
 Een onverwachte list hem weêr in vryheit steldde.
 En, die ik wenschte althans te mogen by ons zien;
 Verwenschte ik toen van my, om verre weg te vliên.
 Hy zocht 's Lands glory in den hoogsten top te heffen;
 Maar hoon, en sinaat kwam hem, van zyne Burgers, tref-
 's Lands middelen heeft hy verdedigt, en vermeerde; (sen.
 Zyn middelen hier door verloren, hy ontëerd.
 Ik, die heb wel gedaan, daar liefde my toe porden;
 Moest,

Moest, met de ontschuldigen, mede opgesloten worden.
 Hy zwurf, als Baling, uit zyn waarde Vaderlant;
 Een ander Vaderlant herstelden zynen stant.
 Kristyna, eind'lyk, hebb' hem van zyn' dienst ontslagen;
 Om grooter Koninkryk zyn dienften op te dragen.

VIERDE TONEEL.

ALIDA, KORNELIA, MARIA, WILLEM,
 PIETER, N. v. REIGERSBERGEN, J. v.
 REIGERSBERGEN, KROMMON.

ALIDA,
Myn kind'ren hebt ge al eens met errenst overdagt,
 Wanneer myn' Zoone zal ter aarde zyn gebragt?
 De tyd verloopt: hy is nu reeds in Hollants kusten;
 't Is billyk, dat men hem, na 't zwerven, eens laat rusten.

MARIA.
 Dewyl het lichaam is gebalzemt, en bevryt
 Voor 't rotten, heeftme, ter bedenkinge, noch tydt.

ALIDA.
 Zo lange als wy hem zien, zal ons gemoed onstellen.

KORNELIA. len,
 (38) Wen Burgermeest'ren, naar den voorslag overhel-
 Om ook zyn Beeltenis te gieten van Metaal,

(39) Als Desideer, en zet' hem dus ten zegepraal,
 Waar toe (40) Johan de Wit de Heeren aan wil zetten,
 Zou zulks 't begraven, noch voor eerst, aan ons beletten.
 PIE.

(38) Burgermeesteren van Delft leiden in overleg, om
 een Praaltombe op te rechten, van hunnen grooten Delyc-
 naar, naar 't voorbeeld der Rotterdammers, die zulk een
 Beelt, ter gedachtenisse van Erasmus, opgericht hadden,

(39) Erasmus.

(40) Johan de Wit, namaals Raadt Pensionaris van Hol-
 land.

PIETER.

Dit is verworpen, maar ons toegestaan, (14) een werk
Te maken, aan de zyde in 't Koor der Nieuwe Kerk,
Van dees bewill'ginge is een afschrift ons gegeven.

KROMMON.

Dus zal den Grooten Huig noch lang naar dezen leven.

J. v. REIGERSBERGEN

Nog langer leeft zyn' geest, en in zyn' Schrift' hy zweev'.

WILLEM.

Tot zyn beyraving' dan men spoedig zich begeev'.

N. v. REIGERSBERGEN.

Behaag' het u, men stell' het vast op overmorgen.

'k Zal onderwyle, al wat zal nodig zyn, bezorgen.

MARIA.

Ja, 't moet zo zyn; hy 's weg; hy is 'er slegts geweest!
Hy is niet meer; dien Man, gehaat, bemint, gevreesd,
Is uit den tydt; dat licht van onze en volgende eeuwen,
Is nu geveiligd, voor het brullen van de Leeuwen.

WILLEM.

ô Bitter ongeval! ik mis myn' waarde Vrint!

ô Overzwaar verlies, voor die geleertheit mint!

KROMMON.

Dat de aarde licht zy, en de Bloemen 't Graf bedekken.

PIETER.

Zo lang de Boeken, ter geleertheit, zullen strekken;
Zal ook den Naame en roem groot blyven van de Groot.

ALIDA.

Zy blyve in eeuwigheit verzegelt met zyn' Doot.

V E R-

(14) De Burgermeesteren van Delft, bewilligden, op het verzoek van Pieter, en Kornelia de Groot, een Praaltombe op te rechten, ter rechter zyde in 't Koor der Nieuwe Kerk, ter zyde de Grafkelder der Prinzen van Oranje.

VERTONINGE,

Na 't leste Bedryf.

De Beraamde Praaltombe van Huig de Groot, zo als die getekent, en in aarde geboetsceert is, van den vermaarden Konstenaar Rombout Verhulst, en dewyl de uitvoeringe van dit werk, om redenen, genoegzaam gestaakt is, geven wy die den Lezer te beschouwen, volgens de Afbeeldinge van den Heere Kornelis van Alkemade, in deeze vertooninge. Ik hebbe 'er by-vevoegt eene Penne, in de hant van De Groot, nevens twee Gedenk-Penningen, ten dien tyde gemaakt, die ik, hangende, geplaatst hebbe aan de kroonlyst, ter wederzyde van het geopende Boek.

UITLEGGINGE

DER

VERTONINGE,

Zie hier de Tombe van den grooten Huig de Groot; Eerst Advokaat Fiskaal, om Hollants heil'ge wetten, En zyn Gerechtigheên, (wie tegenstant hen boot,) Te schragen; en voor 't Recht zich in de bres te zetten; Toen Raatsman van den Raadt der koopstad Rotterdam; Hy zette zyne borst, voor onze aaloude Rechten, Als eenen koop're muur, toen die verwoede vlam, (ten Van Kerk en Staat-twist, uit kwam barsten; om te slech-De Bandt der Eendracht. Hy, met onvermoeide vlyt, 't Roer wende van de Kerk en Staat, naar alle boegen, Op

Opdat dien bandt niet wiert verbroken, in dien tydt,
 Zocht hy, ter wederzyds, elk een te vergenoegen,
 Om zulks te doen, was 't wit van hem Verdraagzaamheit;
 Hier op hy doelde, doch party wou 't niet gedogen;
 Hy wierd, om deeze drijf, naar Loevestein geleid,
 En, levendig, als doot, ontruikt der menschen oogen.
 Tot Hy, na d'erd'half jaar verloft wierd, door een Kist;
 Hy leefde in Ballingschap, na 't vlugten, al zyn dagen,
 Maar Zweeden, die 't geweld hem aangedaan, wel wist,
 Heb 't ampt, als Afgezant, hem gunstig opgedragen.
 Dit heeft hy loffelyk bedient; maar, door den doot,
 Nu eindelyk ontlast van al de aardiche zorgen.
 Rust hier het Lichaam van den wakkeren de Groot,
 Voor wien, (wat wetenschap betreft,) was niets ver-
 borgen.

Des rust hy met zyn Hoofd op Boeken; in de hant
 Voert hy een' Veder, die de vrucht des geestes baarde;
 Kenmerken van zyn groot, en door geleert verstant.
 In d'achtergront ziet gy den schat, die hy vergaarde,
 Een gansche Boekzaal, waarin hy begraven lag;
 Die gaf men, naderhant, voor twalef duizent kroonen,
 In handen van (1) Katryn, opdat ik, schreef zy, mag,
 Myn' grooten Afgezant, my, in zyn schrift vertoonen.
 In 't midden van dien schat ziet gy een held're zon,
 Wiers glans alom verlicht het aardryk met haar straalen,

De zon der wysheit schiet haar straalen uit de bron
 Van zynen geest, die in zyn schrift met luister praalen;
 Die schriften vliegen al de waerelt door en door,
 In Eng'len handen; en met kransen van Lauw'rieren,

Ont

(1) Kristyna, Koninginne van Zweeden, schreef aan
 Mevrouw de Groot, een zeer beleefden Brief, om zy-
 ne Boeken, zo van and'ren, als door Hem gemaakt, ne-
 vens zyne ongedrukte Schriften, voor anderen te mogen
 genieten; die haar ook toegezonden zyn, voor 24000
 Guldens.

Ontwonde Rollen, elk een draaft op 't Letterfpoor;
Gy zietze wederzyds om deeze Zonne zwieren.

Wat hoger blaaft de Faam, met twee Trompetten, uit
's Mans lof, zyn Wysheit, in Religie, en Staatkunde.

Zyn wapen ziet men op de lyst. Een Boek ontfluit,

Ter wederzyde, zich, wyl 'tyder toegang gunde,

Om, nevens Huig de Groot, de blad'ren in te zien.

Ter Rechter zyde hangt zyn Borstbeelt, onder-
schreeven

Met zynen Naam. daar naast de Koffer, om te vliên,

Waar uithy andermaal geboren wiert, ten leven.

Gy ziet twee kroonen op het Koffer deksel staan;

De kroon van Vrankryk nam de Groot in haar bescher-
ming';

In 't magtig Zweeden, wierd' hy Raadsheer, 't nam hem

Tot Afgezant, naar 't Ryk, waar in hy vond ontfer-
ming'.

Men ziet, aan de eene zyde, een halve opgaande Zon.

Het Slot van Loevestein verslauwt aan de and're zyde,

Ten teken dat zyn' glans verreist, en hy verwon

Het Loevesteinsche Slot, dat hem zyne eer benyde.

Hier onder 't jaartal der geboorte, en zynen doot.

Men leeze, *ik koom na Ramp weer helderder te voorschyn.*

Ter and're zyde van het wapen, hangt de Groot,

Meede in zyn Borstbeelt, daar geboorte en doot in
doorschyn'.

Dry Bloemen trossen zich vertonen naast zyn Beelt.

Twee Lauwer takken zich hier ondert'zamen vlechten.

Dit Drytal sluit in zich, waar op Geleertheit speelt;

Zy, met een' zoete geur, zich zelve t'zamen hechten.

De Lauwer zinnespeelt op zyne onsterf'lykheit.

Hy althans groenen zal, en nimmermeer bederven.

De voorgront van de tombe in korte woorden zeit;

Wie 'tis, die in zyn Graf zal leven, na zyn sterven.

(2) *De Fenix van het Vaderlant.*

Het Delfs Orakel. 't groot verstant.

Het licht dat d'aarde alom bescheen,

De Grooten Huig rust hier beneen.

(2) Dit vaars is gemaakt door den Heere G: Brandt, op eene der Gedenk-Penningen, en door ons geplaatst voor op de Tombe, met veranderinge van den lesten Regel, wyl die, op de Tombe, genen zin kan hebben. zy is by hem.

De Groot vertoont zich hier in 't kleen.

